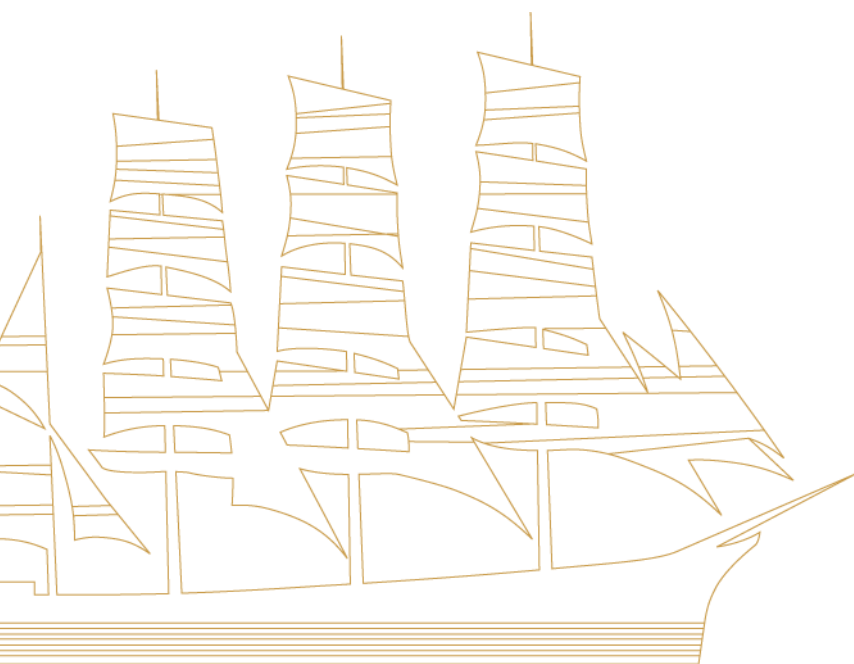

Budget år 2021

och ekonomiplan 2022-23

FULLMÄKTIGES BESLUT 12.11.2020

Innehåll

Mål för mandatperioden 2020-23	3
Stadsdirektörens inledning	4
Omvärldsanalys	6
Ekonomisk översikt	10
Personal	19
Tidsplan för utbyggnad av Mariehamn 2021-2023.....	20
Stadsledningen	21
Stadsutvecklingsnämnden	24
Bildningsnämnden	26
Kultur- och fritidsnämnden.....	30
Socialnämnden	36
Infrastrukturnämnden	42
Byggnadsnämnden	53
Ekonomiska styrprinciper	54

Mål för mandatperioden 2020-23

1. Staden stärks som hållbar bosättningsort och plats för företagande.
2. Staden ska ha en stabil ekonomi.
3. Personalen är vår viktigaste resurs.
4. Staden tillhandahåller en god kommunal service och är attraktiv samt välkomnande för alla med utvecklingsfokus på den åldrande befolkningen.
5. Delaktigheten och engagemanget i staden ska vara högt.
6. Staden skapar förutsättningar för trygghet, god hälsa och välbefinnande med utvecklingsfokus på barn och unga.
7. Staden arbetar målmedvetet och systematiskt med miljö- och klimatfrågor samt cirkulär ekonomi i hela koncernen.

Stadsdirektörens inledning

Den pågående pandemin har slagit mycket hårt mot Ålands och Mariehamn stads ekonomi. BNP prognostiseras minska med 16 % på Åland 2020 att jämföra med Islands djupdykning på åtta % under finanskrisen 2008. Arbetslöshetssiffran för Mariehamn visar rekordhöga 11,8 % i oktober 2020. Nästa års budget präglas av stor osäkerhet på intäktssidan främst gällande skatter men också försäljningsintäkter från Kommunernas socialtjänst k.f som inleder sin verksamhet 2021. Socialnämnden renodlas i och med Kommunernas socialtjänst k.f. till en äldreomsorgsnämnd och kan koncentrera sig på den åldrande befolkningens behov. Äldreomsorgen i Mariehamn håller hög kvalitet och många äldre från landsbygden väljer att flytta in till stan och den mångsidiga service som staden erbjuder. Bildningens och barnomsorgens sammanföring till en gemensam förvaltning kommer att kräva stora arbetsinsatser under året, både av anställda och förtroendevalda. Av räddningsmyndigheten blev det intet men skolpsykologerna kommer att inleda sitt gemensamma arbete på Åland under nästa år.

Trots att stadens skatteinkomster minskat med över 5 miljoner euro 2020 jämfört med budget väljer staden strategin att inte dra ner på sin verksamhet 2021 för att inte förvärpa sysselsättningsläget och dess negativa effekter på ekonomin. Alla verksamheter behöver dock inleda planeringen av strukturella förändringar redan under våren för att få en ekonomi i balans de kommande åren. Olika stödfunktioner behöver ses över, men det går inte heller att göra såsom man alltid har gjort i någon av verksamheterna. Sysselsättande åtgärder med landskapet kommer och behöver diskuteras under året för att stävja speciellt ungdomsarbetslösheten.

Byggprojekt som med fördel koordineras med landskapet och som leder till minskade driftsutgifter prioriteras. Vid byggprojekt behöver man redan i inledningsskedet lägga fokus på den totala driftsökningen, förutom direkta driftskostnader såsom uppvärmningskostnader även räntor och avskrivningar men även kommande underhåll.

Investeringsbudgeten innehåller endast klart utredda och projekterade projekt. Övriga investeringsbeslut hämtas till fullmäktige när kostnadsberäkningarna är klara. Vi vet redan nu att under året kommer Ytternäs skolas investering om 1,4-1,9 miljoner euro att framläggas fullmäktige för beslut. Möjligheten till stöd för hållbara investeringar i skolan behöver diskuteras med landskapet.

Budgetförslagets intäkter bygger på en bibehållen inkomstskattesats för 2021 om 17,25 %. Den effektiva skattegraden (den skatt man de facto betalar efter alla avdrag) är ändå betydligt lägre, cirka 12 %. Samfundsskatteintäkterna är budgeterade till sex miljoner euro baserat på Finlands kommunförbunds prognoser, influerna skatter under innevarande år och landskapsregeringens beslut att höja kommunernas andel av samfundsskatten fortsättningsvis med tio %-enheter. Landskapsandelarna och compensationerna utgör endast fem miljoner i stadens budget 2021, vilket motsvarar beloppet Jomala med betydligt färre invånare får. Stadsfullmäktige beslöt att barnomsorgsavgiftens maxtaxa bibehålls på tidigare nivå om 200 euro per månad och att möjligheten att införa 80 %-platser för brukarna ska utredas under året. En utökad planeringstidsrätt för barnträdgårdslärare kommer att införas fr.o.m. nästa år Löneförhandlingarna som på fastlandet inleddes innan pandemin innebär att lönekostnaderna, räknat utifrån befintlig lön 31 juli 2020, stiger med 2,05 procent nästa år.

Om inte landskapet går in för att stöda kommunerna de kommande åren och staden inte lyckas genomföra strukturella förändringar står vi inför skatteförhöjningar de kommande åren.

Sju riktgivande mål har tagits fram. Indikatorer till målen behöver ännu utarbetas. För att stärka stadens attraktionskraft har ett årligt investeringsanslag om 50 000 euro budgeterats för Mariehamns stads aspiration på att bli Årets stadskärna 2024, för de tre åren som föregår 2024. Hela stadens organisation och civilsamhället behöver engageras i projektet. I dagsläget jobbar vi på med Tall Ships Races 2021. Staden är värd för evenemanget den 22-25 juli. Värdskapet axlas av stadens hela organisation och ingår i alla verksamheters grunduppdrag för året. Samtidigt funderar vi på om staden ska meddela sitt intresse att alltid fungera som värd då det finns möjligheter därtill, för att stärka vår identitet som "Sjöfartsstadens metropol" i Östersjön.

Skatten för obebyggda tomter föreslås höjas till 6 % och är ett incitament för att få planerade tomter till försäljning. Mariehamns stad har begränsad tillgång på tomtmark och efterfrågan på egnahemstomter växer då stadens invånarantal beräknas öka. Södra Lillängens attraktiva tomter har givits ut och intresset har varit stort, men vi kommer att behöva ta ställning till vilka områden i Mariehamn som ska planeras och i vilken ordning, för att i framtiden kunna erbjuda nya tomter. Planer har en tendens att ta flera år i anspråk från idé till förverkligande då samråd ska hållas och många åsikter inhämtas så staden behöver ta fram ett strategidokumentet under året. Landskapet borde idka centralortspolitik och ge Svinö holme till staden för att möjliggöra expansion såsom det var tänkt i kommunstrukturreformen då Mariehamn lämnades utanför alla kommunsamgångar. I stadutvecklingsnämndens budget finns nästa år anslag för inköp av planeringstjänster.

Staden gör en stor investering på It- för att minska sin It-skuld och möjliggöra digitalisering. Stadens digitalisering har utvecklats under våren, men vi behöver satsa på grundinfrastrukturen för att nå till följande nivå. Staden tänker fortsättningsvis köpa drift och support från ÅDA. Infrastrukturnämnden behöver kommande år sköta om en större stad med samma medel. En kommande renovering av stadshuset möjliggör förtätningar och är nyckeln till en minskning av stadens fastighetsmassa.

Näringspolitiken har diskuterats i staden och som ett led i den diskussionen kommer Mariehamns Energi Ab att sänka elavgiften. Vattenavgifterna har inte ökat nämnvärt under de senaste åren, däremot borde strategin vara att rena avloppsvattnet vid källan för att få lägre avloppstaxor. Landskapet borde där gå in med miljöstöd. Stadsstyrelsen återkommer till avgiftspolitikerna under året. Bäst stöder det offentliga näringslivet ändå genom att se till att vi har bra barnomsorg och skola.

Budgeten för 2021 landar på ett minus om 4,9 miljoner euro. År 2019 gjorde staden också ett minusresultat, medan 2020 ser ut att landa på ett litet plus. Staden har haft rätt strategi och avkortat lån under goda år för att förbereda sig inför sämre år som alltid kommer förr eller senare. Även nästa år liksom i år kommer staden att ge sina invånare en god kommunal service. Jag vill tacka hela stadens personal varav många har arbetat och fortfarande arbetar under hårt tryck för att klara av alla krav som ställts och ställs i det rådande läget. Jag vill även tacka stadens förtroendevalda för ett gott samarbete.

Barbara Heinonen
Stadsdirektör

Omvärldsanalys

(Källa: ÅSUB, rapport 2020:4)

- Utvecklingen av coronapandemin är helt avgörande för den globala ekonomiska utvecklingen det kommande året. Flera av de tunga prognosinstituten väntar sig att erfarenheterna från landsomfattande nerstängningar har visat sig vara så dyra att framtida utbrott inte kommer att använda denna strategi, och att en lika dramatisk ekonomisk nedgång som i våras inte kommer att repeteras under en andra smittovåg. Framöver väntas istället ökad smittspridning mötas av alternativa lösningar som utbredd testning tillsammans med regionala/lokala åtgärder.

- Den pågående pandemin har slagit mycket hårt mot världsekonomin, men framför allt mot tjänste- och turismbaserade ekonomier såsom Åland.

- Den finska ekonomin har klarat pandemin relativt väl så här långt, men utsikterna är negativa både på kort och lång sikt.

- Ålands BNP-prognos visar att det privata näringslivet krymper med en femtedel medan den offentliga sektorn växer med knappa tre procent i år (2020), vilket resulterar i en prognos för BNP på -16 procent. Nedgången följs enligt beräkningarna av en ökning på nio procent nästa år.

- De fortsatta reserestriktionerna är det enskilt viktigaste hindret för en återhämtning av den åländska ekonomin.

- Inflationen beräknas bli negativ i år, -0,2 procent. Tack vare både permanenta och tillfälliga stödsystem minskar hushållens disponibla inkomster klart mindre än produktionen i år.

- Arbetslösheten har sjunkit drygt tre procentenheter sedan högsta noteringen på över 13 procent i maj. Framöver är dock utsikterna på arbetsmarknaden svaga och prognosen är att arbetslösheten sjunker långsamt framöver. På årsbasis väntas en arbetslöshet på 9,5 procent 2020 och 7 procent 2021. En växande långtidsarbetslöshet i takt med att tiden går från pandemiutbrottet är ett väsentligt problem.

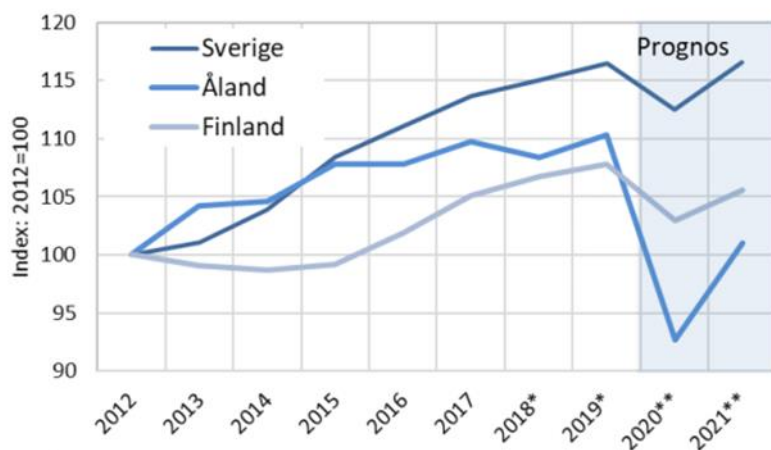
- De åländska kommunernas samfundsskatter för 2019 ökade med cirka fyra procent. För 2020 bedöms samfundsskatterna sjunka med ungefär en femtedel och kommunernas samlade skatteinkomster med runt fem procent. I år beräknas summan av klumpsumman, skattegottgörelsen och lotteriskatten bli 242 miljoner euro (264 miljoner 2019) och sedan öka till cirka 280 miljoner euro 2021 då det nya finansiella systemet träder i kraft.

- Transportbranschen samt hotell och restaurangbranschen är de klart hårdast drabbade branscherna. Under det första halvåret tappade branscherna nästan hälften av sin omsättning och prognosen är att vi även då 2020 summeras kommer att se ett omsättningstapp i motsvarande grad. Lönesumman har inte minskat fullt lika mycket, men sjönk ändå med 21 procent i transportbranschen och 34 procent i hotell och restaurangbranschen under årets sju första månader.

- Handels omsättning väntas minska med cirka åtta procent i år. Minskningen beror för det första på de mycket låga oljepriserna under våren och för det andra på partihandeln som lidit svårt av minskad efterfrågan från rederier och kommersiella kök. Den totala minskningen mildras av att dagligvaruhandeln har haft en ökad omsättning under pandemin.

- Finansbranschen skiljer sig från ekonomin i stort och uppvisar starka resultat för det första halvåret.

Sveriges, Finlands och Ålands BNP-volymtillväxt 2012-2021

Källor: ÅSUB, SC, SCB, egna beräkningar.

*Preliminära beräkningar.

**Prognoser från Finansministeriet, Konjunkturinstitutet, samt ÅSUB.

Det allmänna ekonomiska lägets utveckling på Åland

	2017	2018*	2019*	2020**	2021**
BNP till marknadspris (volymförändring, %)	1,8	-1,3	1,8	-16	9
Befolkningsförändring (antal personer)	275	300	95	120–170	20–100
Flyttningsnetto	234	291	83	130–160	20–100
Relativt arbetslöshetstal (%)	3,6	3,5	3,5	9,5	7
Konsumentpriser, årlig förändring (%)	1,7	1,3	0,7	-0,2	1,0
Kort ränta (Euribor 3 månader, %)	-0,3	-0,3	-0,4	-0,5	-0,5
Råolja (Brent, USD/fat)	54	71	64	42	49
EUR/SEK	9,64	10,26	10,59	10,50	10,20

*) Preliminära siffror för BNP 2018–2019 **) Prognoser.

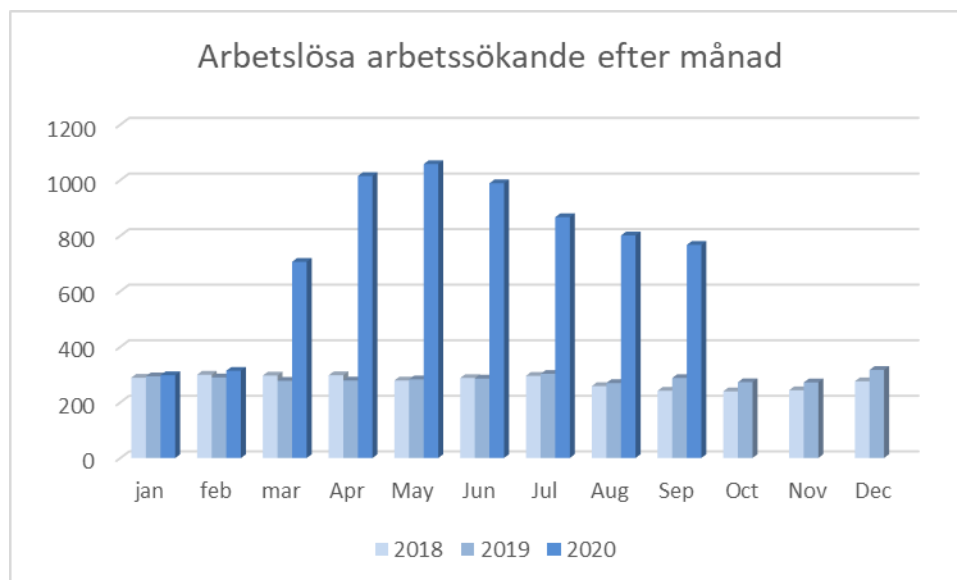
Källa: ÅSUB, egna beräkningar för BNP, ÅSUB (Befolkning, Arbetsmarknad, Priser). Befolkningsregistercentralen, Finlands bank, US Energy Information Administration. ECB.

Det allmänna ekonomiska lägets utveckling i Finland

	2017	2018	2019	2020**	2021**	2022**
BNP, md euro	226	234	241	233	242	250
Tjänster, volymförändring, %	2,6	2,4	1,2	-3,6	2,7	1,4
Industri, volymförändring, %	8,6	-2,0	3,7	-6,8	3,4	3,6
Arbetets produktivitet, förändring, %	3,0	-1,0	0,2	-0,6	1,8	1,5
Sysselsatta, förändring, %	1,1	2,6	1,1	-2,0	-0,5	0,5
Sysselsättningsgrad, %	69,6	71,7	72,5	71,2	71,0	71,5
Arbetslöshetsgrad, %	8,6	7,4	6,7	8,0	8,2	8,0
Konsumentprisindex, förändring, %	0,7	1,1	1,0	0,4	1,2	1,4
Förtjänstnivåindex, förändring, %	0,2	1,7	2,1	1,7	2,5	2,0
Bytesbalans, md euro	-2,1	-4,0	-1,1	-1,2	-2,7	-1,5
Bytesbalans, i förhållande till BNP, %	-0,9	-1,7	-0,5	-0,5	-1,1	-0,6
Korta räntor (3 mån, Euribor), %	-0,3	-0,3	-0,4	-0,4	-0,4	-0,3
Långa räntor (statens obligationer, 10 år), %	0,5	0,7	0,1	-0,2	-0,1	-0,1
Offentliga utgifter, i förhållande till BNP, %	53,7	53,4	53,3	59,8	57,6	56,0
Skattegrad, i förhållande till BNP, %	42,9	42,4	42,2	41,9	42,7	42,3
Offentliga sektorns finansiella sparande, i förhållande till BNP, %	-0,7	-0,9	-1,0	-7,7	-5,0	-3,9
Statens finansiella sparande, i förhållande till BNP, %	-1,8	-1,2	-1,2	-7,2	-4,4	-3,2
Offentliga sektorns bruttoskuld, i förhållande till BNP, %	61,3	59,6	59,2	70,2	72,8	74,3
Statens skuld, i förhållande till BNP, %	46,8	44,9	44,2	53,3	55,6	56,6

Källa: Finlands finansministerium. Hösten 2020

Arbetslösa arbetssökande på Åland, månadsvis

Källa: ÅSUB

I september var det relativa arbetslöshetsstalet i genomsnitt 10,0 procent, jämfört med 3,5 procent i september ifjol. För kvinnorna var det relativa arbetslöshetsstalet 9,2 procent medan det var 10,8 procent för männen. I september var 0,7 procent av arbetskraften sysselsatta i sysselsättningsfrämjande åtgärder (sysselsättningsstöd, arbetsprövning/arbetspraktik eller i sysselsättningsfrämjande utbildning).

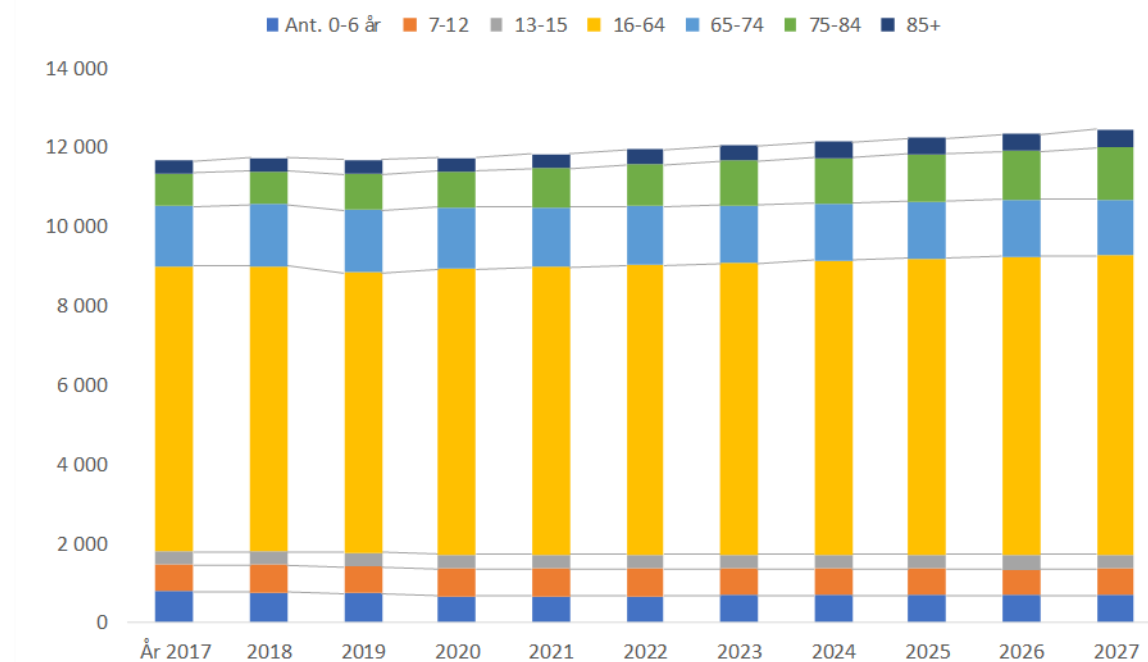
Befolkningsutvecklingen på Åland

Ålands befolkning växte med 95 personer år 2019. Ökningen var ett par hundra personer mindre än 2018 och bara hälften så stor som 2000-talets medelnivå. Kvinnorna ökade med 86 och männen med bara 9. Befolkningen ökade med 175 personer på landsbygden, men minskade med 64 i Mariehamn och 16 i skärgården.

Befolkningsstillväxten 2019 skedde i huvudsak i Jomala som hade den största ökningen både i absoluta tal och procentuellt. Därutöver fick också Lemland, Hammarland och Finström flera invånare. Sett till antalet minskade befolkningen mest i Mariehamn och procentuellt i Lumparland. Fyra kommuner hade födelseöverskott och lika många flyttningsöverskott.

Mariehamns invånarantal var preliminärt 11 762 i augusti 2020. En ökning med 83 invånare sedan 31.12.2019.

Mariehamns befolkning 2017-2019 och prognos 2020-2027

	År 2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Antal totalt	11 677	11 743	11 679	11 744	11 844	11 944	12 044	12 144	12 244	12 344	12 444
Ant. 0-6 år	786	776	747	686	687	689	691	691	693	695	697
7-12	674	694	676	687	684	693	678	674	670	663	664
13-15	332	334	355	366	371	345	358	360	375	369	362
16-64	7219	7208	7074	7186	7235	7309	7 363	7 417	7 456	7 513	7 538
65-74	1516	1543	1563	1557	1516	1476	1 452	1 437	1 446	1 444	1 433
75-84	816	850	914	909	984	1055	1 116	1 162	1 190	1 229	1 297
85+	334	338	350	353	367	377	386	403	414	431	453

Ekonomisk översikt

Stadsfullmäktige fattade den 26 mars 2020 beslut om att temporärt frångå den fastslagna processen för stadens budgetarbete så att fullmäktige behandlar budgeten inom november månad istället för juni, detta med anledning av det osäkra läget med hänvisning till den pågående corona-pandemin.

På grund av den rådande situationen och vad som väntas uppkomma under 2021 så beslöt stadsstyrelsen den 20 augusti 2020 att revidera driftsramarna för respektive nämnd/anslag, undantaget anslaget för finansiering. Vidare så flyttas barnomsorgen organisatoriskt till bildningssektorn samt att social service övergår i kommunernas socialtjänst k.f.s regi per den 1 januari 2021. Kvar av stadens tidigare sociala sektor är då enbart äldreomsorgen.

Resultat/drift:

- Budgetens driftsramar utgår från en generell årlig inflationskompensation på 1,3 % 2021-22. År 2023 har ingen kompensation beaktats. Undantaget från denna generella kompensation har varit en årlig löneutveckling på +1,5 %, internhyreshöjning +1,4 % 2021 och gemensam IT +5,7 % 2021.
- Skatteinkomsternas budget och plan bygger på en egen bedömning utifrån uppdaterade kalkyler från Finlands kommunförbund.
- Samtliga skattesatser föreslås bibehållas på samma nivå som 2020, förutom fastighetsskattesatsen för obebyggda tomter. Den föreslås höjas från 3 % till 6 %.
- Landskapsandelar och landskapskompensationer är budgeterat utifrån landskapsregeringens senaste prognos 2021 per 2.11.2020.
- Omdisponeringar av budgetmedel har skett mellan anslagen stadsledning, social service, barnomsorg och äldreomsorg i enlighet med socialförvaltningens förslag (Socialnämnden 78 §, 15.9.2020).
- Stadsfullmäktige beslöt att barnomsorgsavgiftens maxtaxa bibehålls på tidigare nivå om 200 euro per månad och att möjligheten att införa 80 %-platser för brukarna ska utredas under året samt att barnomsorgens budgetram höjs med 30 000 euro för parklekverksamhet i stadens regi.
- Förutom äldreomsorgens generella %-kompensationer så har anslagets budget utökats med 436 653 euro för köp av tjänster. Beloppet motsvarar skillnaden mellan budget och prognos från tertial 2 - 2020. På intäktsidan i försäljning enligt avtal (med Kst) har 1 282 355 euro budgeterats utifrån aktuell detaljbudget.
- Då tätortens kollektivtrafik kommer att finansieras av landskapet från och med 2022, så har infrastrukturnämndens ramar för planåren 2022-23 minskats årligen med 369 975 euro.
- Verkställande av ramarna 2022-2023 kommer att kräva politiska prioriteringar inom driftsbudgeten och/eller skattehöjningar. För planåren har detta beaktats med -2,5 % i minskade verksamhetsintäkter och i minskade verksamhetskostnader.
- Ett samlat avkastningskrav för stadens dotterbolag Mariehamns Energi Ab kvarstår på totalt 265' euro. Avkastning från FAB Marstad kräver en beredning av både form och nivå för budgetåret, då tidigare återbetalning till stadens kassa från bolagets fria egna kapital upphör 2021.

Investeringar:

- Under respektive anslag redovisas investeringarna. År 2021 är investeringar (netto) totalt budgeterat till -4 140 197 euro, -2 738 580 euro 2022 och -2 514 000 euro 2023. Projekteringar kan föranleda behov av extra budgetmedel i samband med verkställandet. Detta kräver skild beredning till stadsfullmäktige för beslut.

Resultaträkning	Bokslut	Budget	Budget	Plan	Plan
Belopp i euro, totalt	2019	2020*	2021	2022	2023
Verksamhetsintäkter	20 230 015	18 599 241	20 040 896	19 821 284	19 821 284
Tillverkning för eget bruk	136 155	185 632	187 993	185 792	185 792
S:a Verksamhetskostnader	-74 845 915	-74 352 812	-74 693 346	-73 448 391	-73 448 391
Personalkostnader**	-44 317 083	-45 478 493	-43 205 145	-42 699 329	-42 699 329
Övriga verksamhetskostnader	-30 528 832	-28 874 319	-31 488 200	-30 749 062	-30 749 062
Verksamhetsbidrag	-54 479 745	-55 567 938	-54 464 456	-53 441 315	-53 441 315
S:a Skatteintäkter	47 746 616	53 729 003	48 730 000	51 578 000	53 617 000
Kommunalskatt	40 905 022	44 963 000	40 762 000	43 275 000	45 155 000
Fastighetskatt	1 550 135	1 544 000	1 575 000	1 575 000	1 575 000
Samfundsskatt	5 122 167	7 062 000	6 192 000	6 527 000	6 686 000
Övriga skatteintäkter	169 293	160 003	201 000	201 000	201 000
Landskapsandelar	5 563 460	5 583 601	4 381 339	4 381 339	4 381 339
Landskapskompensationer	1 450 278	671 405	756 929	756 929	756 929
Finansiella intäkter och kostnader	1 001 305	1 108 660	1 239 105	1 196 443	1 082 792
Årsbidrag	1 281 915	5 524 730	642 917	4 471 396	6 396 745
Avskrivningar och nedskrivningar	-5 067 086	-5 501 012	-5 612 038	-5 902 947	-6 021 095
Extraordinära intäkter och kostnader	32 964	0	0	0	0
Årets resultat	-3 752 207	23 719	-4 969 121	-1 431 551	375 650
Ökning (-) eller minskning (+) av fonder	0	-770	-770	-1 300	-1 800
Årets överskott (underskott)	-3 752 207	22 949	-4 969 891	-1 432 851	373 850

* Stadsfullmäktiges beslut 18.6.2019.

** Personalkostnader om 2 528 295 euro har omdisponerats 2021(-2023) till köp av tjänster, då personal övergår till Kommunernas socialtjänst (Kst) 1.1.2021.

Nyckeltal

Verksamhetsintäkter / Verksamhetskostnader, %	27	25	27	27	27
Årsbidrag / Avskrivningar, %	25	100	11	76	106
Årsbidrag, euro / invånare	110	464	54	374	531
Över-/underskott från tidigare år, i tusen euro	51 690	53 242	45 492	40 522	39 090
Invånarantal vid årets slut	11 679	11 901	11 844	11 944	12 044

Finansiering	Bokslut	Budget	Budget	Plan	Plan
Belopp i euro, totalt	2019	2020*	2021	2022	2023
Årsbidrag (a)	1 281 915	5 524 730	642 917	4 471 396	6 396 745
Ökning av långfristiga lån	0	6 319 000	5 539 671	0	0
Ökn. av långfr. lån för utlåning till dotterbolag	5 000 000	0	0	0	0
Minskning av lån	<u>-2 126 334</u>	<u>-2 379 166</u>	<u>-2 042 391</u>	<u>-2 185 577</u>	<u>-2 605 150</u>
S:a nettouplåning under året (b)	2 873 666	3 939 834	3 497 280	-2 185 577	-2 605 150
Amortering/återbetalning från dotterbolag (c)	275 000	200 000	0	960 740	1 621 480
Utlåning till dotterbolag (d)	-5 000 000	0	0	0	0
Övriga förändringar i finansieringsposterna (e)	926 391	0	0	0	0
Inkomster	907 232	2 527 000	1 310 000	40 000	76 000
Utgifter	<u>-3 829 997</u>	<u>-12 191 565</u>	<u>-5 450 197</u>	<u>-2 778 580</u>	<u>-2 590 000</u>
S:a investering (f)	-2 922 765	-9 664 565	-4 140 197	-2 738 580	-2 514 000
Förändring av likvida medel (a+b+c+d+e+f)	-2 565 794	0	0	507 979	2 899 075
Länestock 31 december	23 745 620	-	28 510 802	26 325 225	23 720 075
Lån euro/invånare	2 033	-	2 407	2 204	1 969
Länestock 31 december, exkl utlån. till dotterb.	18 745 620	23 283 000	22 863 734	20 678 157	18 073 007
Lån euro/invånare	1 605	1 956	1 930	1 731	1 501

* Stadsfullmäktiges beslut 18.6.2019.

Årsbidraget tillsammans med avskrivningar och nedskrivningar (se nedan), Extraordinära poster samt Ökning (-) eller minskning (+) av fonder bildar Årets överskott (underskott).

Årsbidrag	Bokslut	Budget	Budget	Plan	Plan
Belopp i euro, per anslag	2019	2020*	2021	2022	2023
Stadsledningen	-6 024 380	-5 448 469	-5 540 772	-5 327 831	-5 324 233
Finansiering	57 970 627	62 915 812	57 650 261	60 369 865	62 207 166
Stadsutvecklingsnämnden	-363 712	-482 465	-486 830	-483 278	-483 238
Bildningsnämnden	-11 450 946	-11 680 884	-11 845 470	-11 810 951	-11 810 391
Medborgarinstitutet	-333 619	-487 141	-505 735	-502 783	-502 783
Kultur- och fritidsnämnden	-4 366 644	-4 691 342	-4 840 312	-4 835 454	-4 829 383
4mbk Pommern	-253 785	-282 859	-283 725	-278 179	-275 568
Socialnämnden	-32 736 760	-32 875 000	-31 927 383	-31 684 969	-31 684 834
Äldreomsorgen	-12 117 110	-12 406 547	-12 115 680	-12 057 867	-12 057 732
Barnomsorgen	-8 780 649	-8 771 184	-8 844 991	-8 797 327	-8 797 327
Social service (KST 1.1.2021)	-11 839 000	-11 697 269	-10 966 711	-10 829 775	-10 829 775
Infrastrukturnämnden	-2 508 185	-2 654 889	-2 779 999	-2 150 369	-2 075 336
VA-verket	1 481 966	1 416 445	1 416 022	1 386 646	1 386 646
Byggnadsnämnden	-132 647	-204 476	-213 140	-211 301	-211 301
S:a årsbidrag	1 281 915	5 524 730	642 917	4 471 396	6 396 745

Avskrivningar och nedskrivningar utgör respektive anslags avskrivningsplan med skild bindande verkan.

Avskrivningar och nedskrivningar	Bokslut	Budget	Budget	Plan	Plan
Belopp i euro, totalt	2019	2020*	2021	2022	2023
Stadsledningen	-105 308	-146 637	-268 065	-421 025	-499 682
Finansiering	0	0	0	0	0
Stadsutvecklingsnämnden	-1 996	-1 996	-1 996	-1 996	-1 996
Bildningsnämnden	-31 078	-44 514	-42 975	-28 000	-28 000
Medborgarinstitutet	0	0	0	0	0
Kultur- och fritidsnämnden	-227 747	-277 009	-297 840	-344 499	-350 513
4mbk Pommern	-97 836	-147 596	-135 336	-134 477	-129 819
Socialnämnden	-5 276	-7 000	-6 763	-6 763	-6 763
Äldreomsorgen	-3 382	-7 000	-6 763	-6 763	-6 763
Barnomsorgen	0	0	0	0	0
Social service (KST 1.1.2021)	-1 894	0	0	0	0
Infrastrukturnämnden	-3 650 772	-3 877 839	-3 833 150	-3 916 602	-3 948 476
VA-verket	-947 073	-998 422	-1 025 914	-1 049 584	-1 055 846
Byggnadsnämnden	0	0	0	0	0
S:a avskrivningar och nedskrivningar	-5 067 086	-5 501 012	-5 612 038	-5 902 947	-6 021 095

Investeringar	Bokslut	Budget	Budget	Plan	Plan
Belopp i euro, totalt	2019	2020*	2021	2022	2023
Stadsledningen	-84 806	-293 000	-844 500	-396 500	-350 000
Finansiering	296 090	0	0	0	0
Stadsutvecklingsnämnden	0	0	0	0	0
Bildningsnämnden	0	-140 000	0	0	0
Medborgarinstitutet	0	0	0	0	0
Kultur- och fritidsnämnden	-805 154	-1 026 565	-233 697	-112 080	-130 000
4mbk Pommern	-249 111	-55 000	-17 000	-10 000	-19 000
Socialnämnden	-67 633	0	0	0	0
Äldreomsorgen	-67 633	0	0	0	0
Barnomsorgen	0	0	0	0	0
Social service (KST 1.1.2021)	0	0	0	0	0
Infrastrukturnämnden	-1 194 136	-6 035 000	-2 045 000	-1 220 000	-1 015 000
VA-verket	-818 015	-2 115 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000
Byggnadsnämnden	0	0	0	0	0
S:a investeringar	-2 922 765	-9 664 565	-4 140 197	-2 738 580	-2 514 000

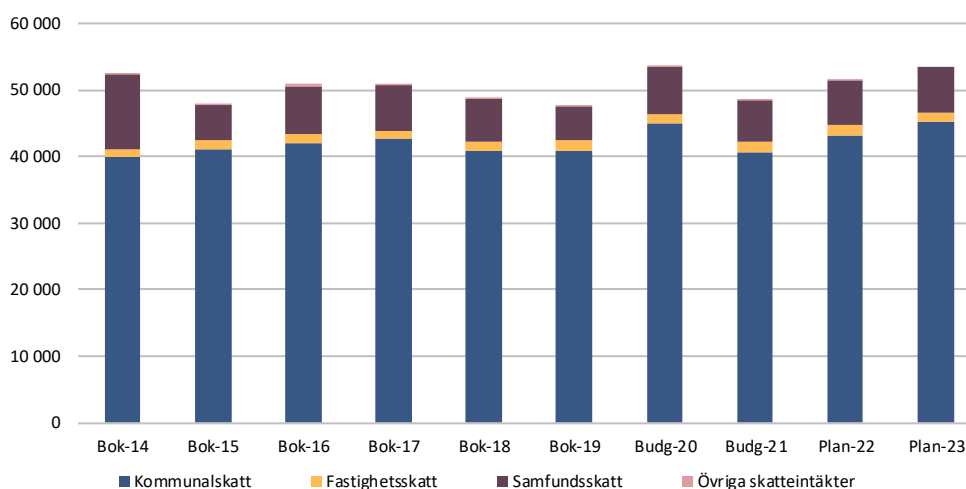
* Stadsfullmäktiges beslut 18.6.2019

Mariehamns stads skatteintäkter

I budget 2021 och ekonomiplan 2022-23 kvarstår stadens kommunalskatt på 17,25 %. Fastighetsskattesatserna för Allmän och Stadigvarande bostad 0,30 %, Övriga bostadsbyggnader 0,90 %, Allmännyttiga samfund 0,00 % och Kraftverk 0,40 % kvarstår på samma nivå som år 2020. För obebyggda byggplatser så ingår det en höjning i denna budget, från 3,00 % till 6,00 %.

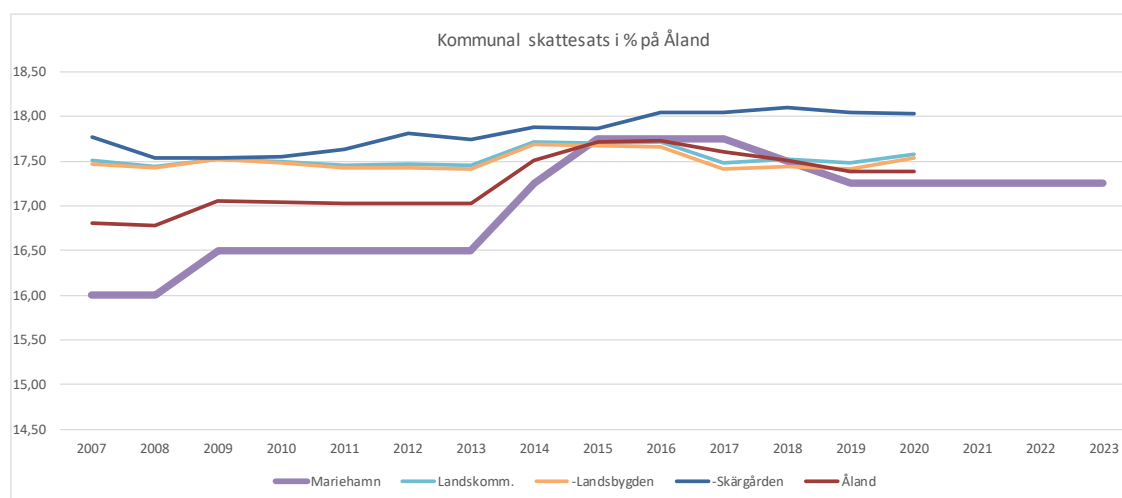
Samfundsskatteintäkterna 2021 har budgeterats i nivå med 2020 års förväntade utfall. Den bygger på att kommunernas andel fortsättningsvis är höjd med 10 %-enheter.

Mariehamns stads skatteintäkter

Belopp i tusen euro	Bok-14	Bok-15	Bok-16	Bok-17	Bok-18	Bok-19	Budg-20	Budg-21	Plan-22	Plan-23
Kommunalskatt	39 962	41 159	42 106	42 702	40 879	40 905	44 963	40 762	43 275	45 155
Fastighetsskatt	1 222	1 242	1 282	1 271	1 466	1 550	1 544	1 575	1 575	1 575
Samfundsskatt	11 116	5 306	7 244	6 884	6 336	5 122	7 062	6 192	6 527	6 686
Övriga skatteintäkter	258	313	311	225	160	169	160	201	201	201
Skatteintäkter totalt	52 558	48 020	50 943	51 082	48 841	47 746	53 729	48 730	51 578	53 617

Skattesatser för kommunal inkomstskatt på Åland i procent

Kommun	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Mariehamn	16,00	16,00	16,50	16,50	16,50	16,50	16,50	17,25	17,75	17,75	17,75	17,50	17,25	17,25	17,25	17,25	17,25
Landskomm.	17,51	17,44	17,52	17,49	17,46	17,47	17,46	17,71	17,69	17,71	17,49	17,52	17,49	17,58			
-Landsbygden	17,47	17,43	17,52	17,48	17,43	17,42	17,42	17,69	17,67	17,66	17,42	17,44	17,42	17,53			
-Skärgården	17,77	17,54	17,54	17,55	17,63	17,81	17,75	17,88	17,87	18,04	18,04	18,10	18,04	18,03			
Åland	16,81	16,78	17,05	17,04	17,03	17,03	17,03	17,51	17,72	17,73	17,60	17,51	17,38	17,38			

Förvärvsinkomster och avdrag för kommunalbeskattningen i Mariehamns stad 2018-2023

<i>Belopp i tusen euro (1 000 €)</i>						
FÖRVÄRVSSINKOMSTER	2018	2019**	2020**	2021**	2022**	2023**
Löneinkomster	215 347	218 625	209 427	215 832	223 834	232 375
Ändring %	2,6	1,5	-4,2	3,1	3,7	3,8
Pensionsinkomster	80 790	83 133	87 418	89 509	92 297	95 022
Ändring %	2,5	2,9	5,2	2,4	3,1	3,0
Övriga inkomster	39 392	40 117	37 199	37 888	38 921	40 213
Ändring %	-5,4	1,8	-7,3	1,9	2,7	3,3
Sammanlagt	335 529	341 875	334 045	343 229	355 052	367 610
Ändring %	1,5	1,9	-2,3	2,7	3,4	3,5
AVDRAG (rike ts)	2018	2019**	2020**	2021**	2022**	2023**
Arb.tagarnas försäkringspremier	20 650	20 951	19 588	20 943	21 734	22 556
% av lönerna	9,6	9,6	9,4	9,7	9,7	9,7
Förvärvsinkomstavdraget	15 089	15 099	14 358	14 551	14 505	14 416
Övr. avdrag för inkomstens förv.	6 312	6 475	6 391	6 648	6 736	6 829
Pensionsinkomstsvdrag	10 809	10 453	10 714	10 519	10 437	10 448
% av lönerna		12,6	12,3	11,8	11,3	11,0
Grundavdraget	6 564	7 290	7 851	8 438	8 811	9 188
Avdrag för resekostnader + övriga	6 237	6 100	5 962	6 143	5 985	6 030
Sammanlagt	65 662	66 368	64 864	67 242	68 209	69 468
AVDRAG (åländska)	2018	2019**	2020**	2021**	2022**	2023**
Resekostnadsavdrag	739	758	748	778	789	800
Sjukdomskostnadsavdrag	2 253	2 280	2 410	2 451	2 515	2 590
Studie- studielåne- och hyresavdrag	213	211	211	219	223	228
Sammanlagt	3 205	3 250	3 369	3 448	3 527	3 617
AVDRAGEN SAMMANLAGT	2018	2019**	2020**	2021**	2022**	2023**
Ändring, %	-0,4	1,1	-2,0	3,6	1,5	1,9

Landskapsandelar och kompensationer

Landskapsandelarna för Mariehamns stad är budgeterade till totalt 4 381 339 euro och landskapskompensationerna är budgeterade totalt till 756 929 euro för respektive år 2021-23. I kompensationerna ingår 213 387 euro för kompensation från kapitalskatt, 283 475 euro för kompensation för övriga skatteförändringar samt 260 067 euro för övriga överföringar (grundvux + förberedande).

Fastighetsbeskattningen 2018-2023

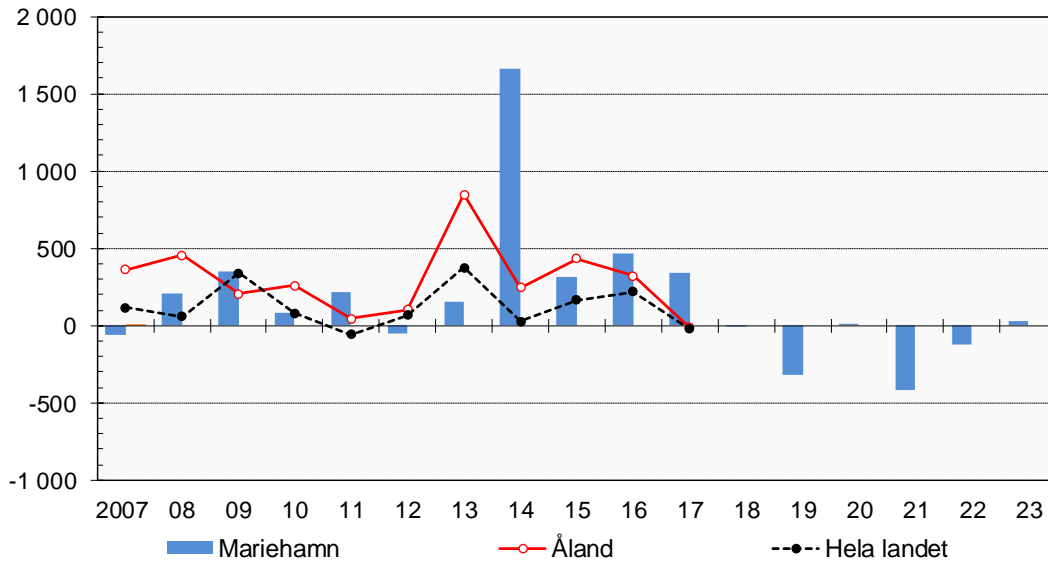
Mariehamn

1 000 €

FASTIGHETSSKATTEN SKATTEGRUND						
BESKATTNINGSVÄRDEN oc	2018	2019	2020**	2021**	2022**	2023**
Allm .fast.sk% underst.						
markområden	41 864	41 165	41 165	41 165	41 165	41 165
byggnader	155 883	172 331	172 331	172 331	172 331	172 331
Skatte %	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30
SKATT	593	640	640	640	640	640
Byggn.för stadigv.bostad	286 846	291 879	291 879	291 879	291 879	291 879
Skatte %	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30
SKATT	861	876	876	876	876	876
Övriga bostadsbyggnader	1 117	966	966	966	966	966
Skatte %	0,90	0,90	0,90	0,90	0,90	0,90
SKATT	10	9	9	9	9	9
Kraftverk	1 776	1 939	1 939	1 939	1 939	1 939
Skatte %	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40
SKATT	7	8	8	8	8	8
Allm ännytiga samfund	122	124	124	124	124	124
Skatte %	0,40	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SKATT	0	0	0	0	0	0
Obebyggd byggn.plats	330	975	975	975	975	975
Skatte %	2,00	3,00	3,00	6,00	6,00	6,00
SKATT	7	29	29	59	59	59
Beskattningsvärden sammanlagt	487 938	509 379	509 379	509 379	509 379	509 379
Ändring %	-0,4	4,4	0,0	0,0	0,0	0,0
SKALL BETALAS SAMMANLAGT	1 478	1 562	1 562	1 591	1 591	1 591
Ändring %	15,1	5,7	0,0	1,9	0,0	0,0

REDOVISNING AV FASTIGHETS SKATT						
REDOVISNINGÅR	2018	2019*	2020**	2021**	2022**	2023**
Redovisning för BU-året	1 478	1 562	1 562	1 591	1 591	1 591
Skatterätelser / icke infl. skatter	15	16	16	16	16	16
REDOVISNINGAR SAMMANLAGT	1 466	1 550	1 546	1 575	1 575	1 575

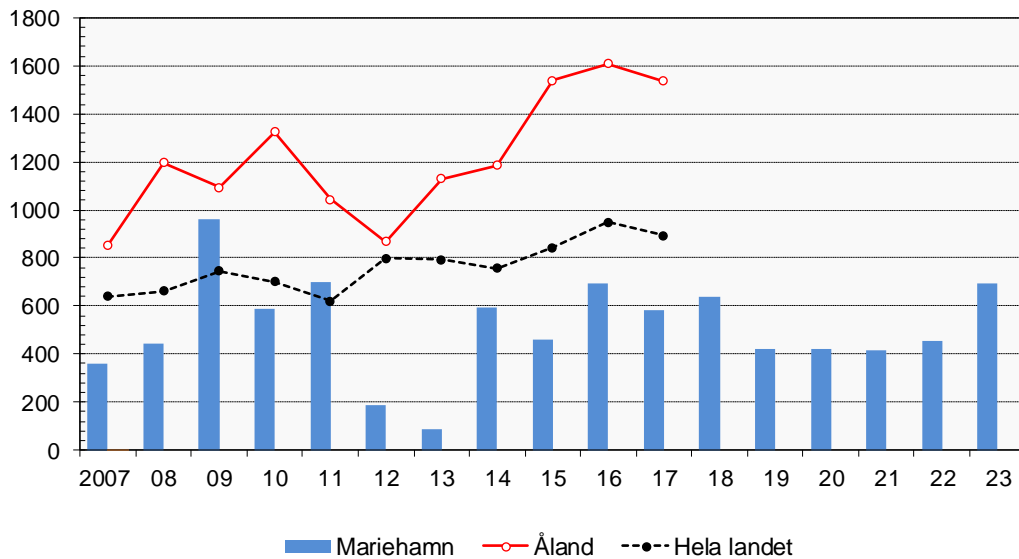
Räkenskapsperiodens resultat, €/inv

Räkenskapsperiodens resultat, €/inv

	2007	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
Mariehamn	-57	208	350	87	213	-55	151	1 663	313	470	342	-9	-321	2	-420	-120	31
Åland	13	360	456	206	257	45	104	849	246	432	324	-14					
Hela landet	140	116	57	341	79	-57	68	376	27	165	218	-20					

Likvida medel 31.12, €/inv.

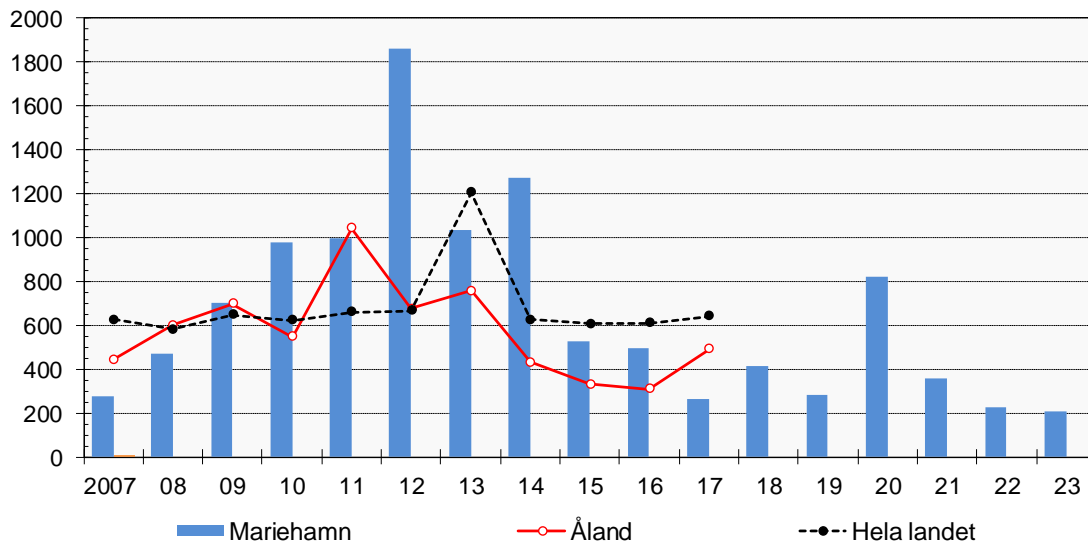

Likvida medel 31.12., €/inv.

	2007	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
Mariehamn	361	445	963	590	699	186	87	596	462	692	580	638	422	419	416	455	692
Åland	644	851	1 198	1 093	1 324	1 042	867	1 129	1 185	1 538	1 608	1 537					
Hela landet	703	640	663	746	702	621	798	793	756	842	949	892					

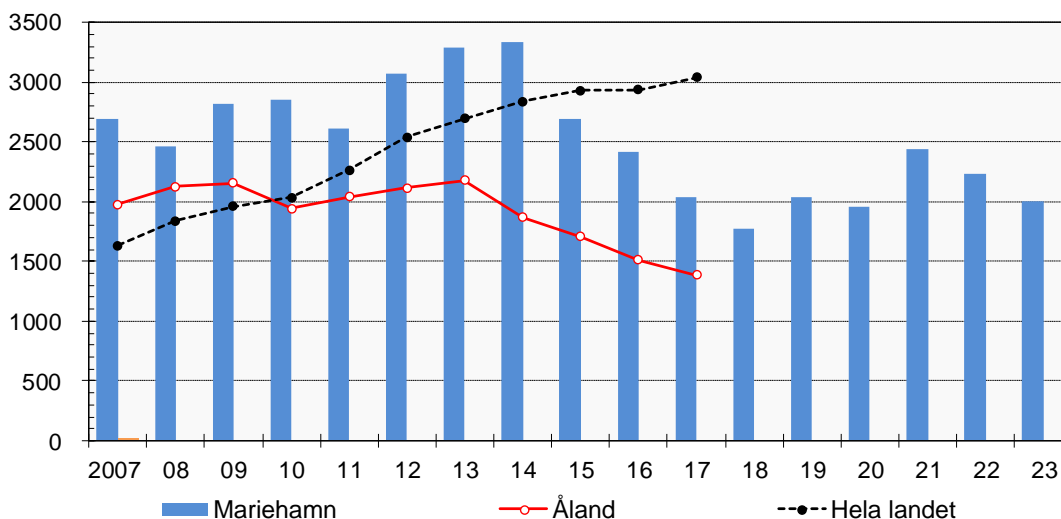
Egen anskaffningsutgift för investeringar, €/inv
= investeringsutgifter - finansieringsandelar för investeringar

Egen anskaffningsutgift för investeringar, €/inv

	2007	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
Mariehamn	276	473	701	976	995	1 865	1 032	1 274	528	496	263	412	283	823	360	229	209
Åland	319	443	600	697	547	1 043	677	757	431	332	309	490					
Hela landet	568	627	580	648	622	660	665	1 205	625	607	610	642					

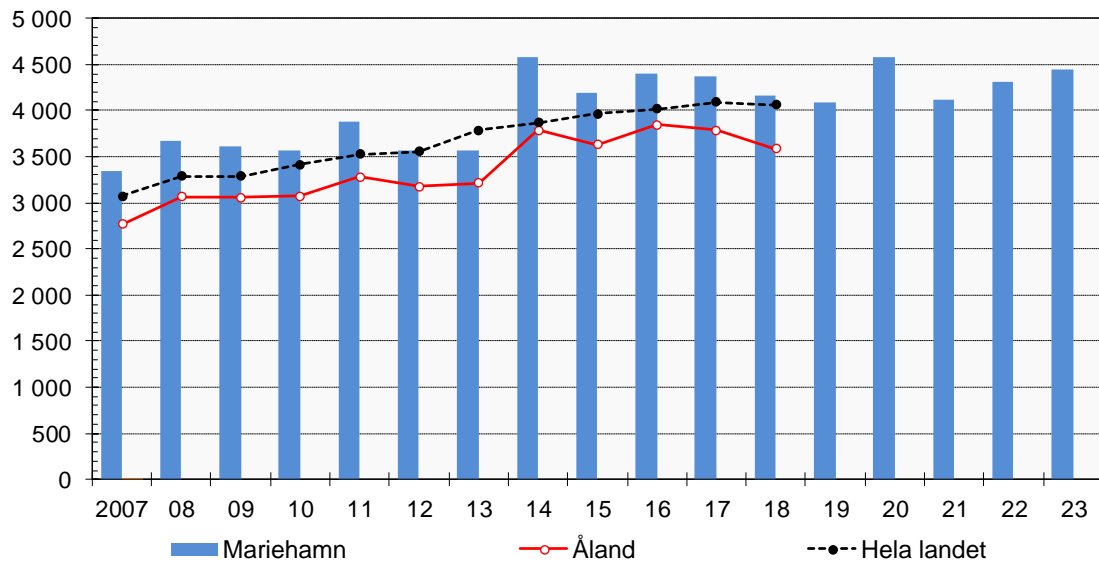
Länestock 31.12, €/inv.

Länestock 31.12., €/inv.

	2007	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
Mariehamn	2697	2 466	2 819	2 848	2 610	3 065	3 293	3 331	2 696	2 412	2 041	1 777	2 033	1 956	2 439	2 235	2 000
Åland	2105	1 978	2 124	2 156	1 942	2 040	2 116	2 180	1 867	1 706	1 513	1 387					
Hela landet	1548	1 631	1 839	1 957	2 037	2 261	2 540	2 694	2 835	2 933	2 933	3 039					

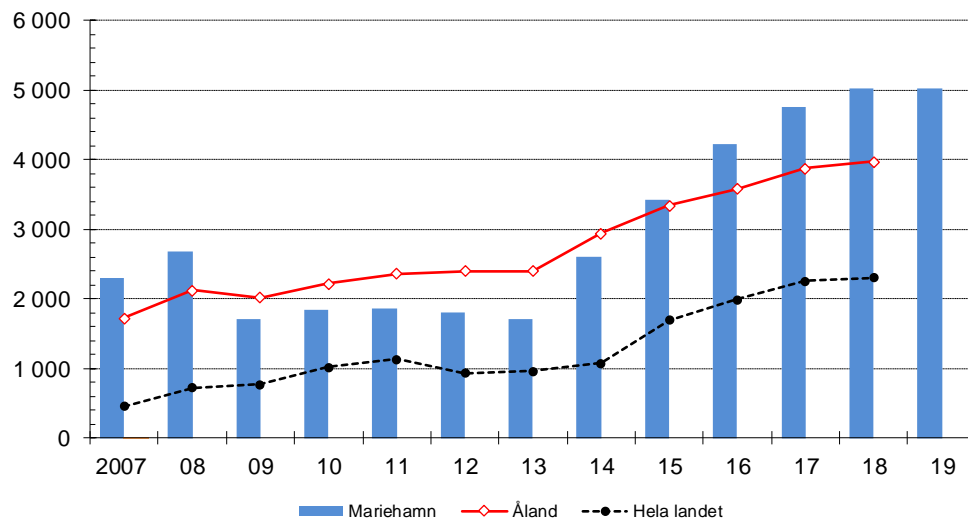
Skatteinkomster, €/inv.

Skatteinkomster, €/inv.

	2007	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	Bok 19	Budg 20	Budg 21	Plan 22	Plan 23
Mariehamn	3 337	3 672	3 618	3 570	3 879	3 568	3 570	4 579	4 190	4 405	4 375	4 159	4 088	4 575	4 114	4 318	4 452
Åland	2 764	3 067	3 057	3 074	3 280	3 174	3 217	3 788	3 630	3 850	3 787	3 586					
Hela landet	3 074	3 291	3 291	3 414	3 530	3 560	3 787	3 870	3 967	4 016	4 090	4 065					

Koncernens ackumulerade över-/underskott, €/inv.

Koncernens ackumul. över-/underskott, €/inv.

	2007	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Mariehamn	2 290	2 669	1 700	1 845	1 866	1 804	1 705	2 597	3 418	4 224	4 759	5 021	5 027
Åland	1 716	2 117	2 013	2 217	2 363	2 395	2 395	2 940	3 336	3 579	3 874	3 967	
Hela landet	457	716	768	1 020	1 130	931	954	1 071	1 694	1 983	2 254	2 297	

Personal

Staden behöver fortsättningsvis värna om och stärka sitt anseende som en attraktiv arbetsgivare för att attrahera de kompetenser som staden behöver både då det gäller att behålla och att rekrytera personal. De unga som är på väg in i arbetslivet vill ha ett självständigt arbete med coachande ledarskap och en arbetsgivare som har en bra personalpolicy, en tydlig vision och tydliga värderingar och som tar samhällsansvar.

Arbetstagarnas åldersbundna behov ska beaktas på arbetsplatsen för att främja arbetshälsan för arbetstagarna i ett seniorskede. Arbetskarriärerna blir längre och många väljer att jobba i staden efter ålderspensionen.

Arbetshälsa

Staden fortsätter med tidiga stödinsatser för att för ökad arbetshälsa, välmående i arbete och minskad sjukfrånvaro på grund av arbetsrelaterade orsaker. Sjukfrånvaroprocen kan ge en skev bild på den faktiska arbetshälsan. Därav är det viktigt att analysera hurudan sjukfrånvaro det är frågan om och andra faktorer som bidrar till arbetsvälmåendet. Tillsammans med företagshälsovården och förslag från arbetarskyddskommissionen jobbar staden i ett allt mer förebyggande syfte för att främja en god arbetshälsa samt en trygg och sund arbetsmiljö. Covid-19 har medfört nya utmaningar på arbetsplatserna och samtliga arbetstagare.

Jämställdhet- och likabehandling

Mariehamns stad förbinder sig att i all sin verksamhet främja jämställdhet och likabehandling och förebygga diskriminering. Staden strävar till att vara en föregångare och förebild i jämställdhets- och likabehandlingsfrågor. Staden vill vara en välkomnande och inkluderande arbetsplats där mångfald respekteras och uppmuntras.

Mariehamns stad har en jämställdhets- och likabehandlingsplan som syftar till att bedriva ett målinriktat och planmässigt arbete för att främja likabehandling, förebygga diskriminering och uppnå jämställdhet mellan könen. Enligt ett stadsfullmäktigebeslut 114 §, 26.09.2017 är det bestämt att Mariehamns stad ska ha 100 % jämställda löner år 2020. Mariehamns stads målsättning är att arbeta aktivt med jämställdhetsfrågor och lika lön för likvärdigt arbete är en central del av jämställdhetsarbetet och en lönekartläggning är inplanerad till år 2021.

Rekrytering av personal

Rekrytering av personal kommer att bli en stor utmaning i framtiden. Nya rekryteringskanaler- och metoder behövs för att säkerställa kompetent personal. Staden kommer att i fortsättningen använda sig av rekryteringsverktyget kuntarekry och fokuserar på kompetensbaserad rekrytering.

Genom att rekrytera kompetensbaserat ökar vi oddsen att matcha rätt person med rätt jobb och får en process som är inkluderande och tidseffektiv. När vi däremot rekryterar enligt traditionella metoder riskerar vi att lyssna för mycket på magkänslan, vilken kan vara missvisande - hur goda människokännare vi än är. Vanliga bedömningsfel är till exempel haloeffekten, likhetseffekten och första intrycket.

Med kompetensbaserad rekrytering utgår vi från de för rollen mest avgörande kompetenserna. Därefter utför kandidaterna våra arbetspsykologiska tester och de som bäst matchar profilen genomgår intervjuer där de får besvara situationsbaserade frågor. Dessa frågor utgår från kandidatens beteende i specifika situationer samt vad resultatet blev. I slutändan får vi en tydlig bild av vilken eller vilka kandidater som har högst matchning gentemot önskad profil. Genom att använda oss av Assessios arbetspsykologiska tester får vi en mer träffsäker och fördomsfri rekryteringsprocess där alla kandidater ges samma chans, och testerna är baserade på den senaste, vetenskapliga forskningen inom arbetspsykologi.

Medarbetarskap/medarbetarupplevelse

Forskningen visar att trivsel är viktigare än lön och titlar, varpå vi har mycket att vinna på att jobba med värden som delaktighet och samhörighet. Exempel på områden att titta närmare på bland annat Introduktion. Hur fungerar den idag och kan den bli bättre.

Under åren 2021 till 2023 genomförs ett genomgripande arbete med personalen i syfte att öka deras inflytande över sin arbetsplats och sitt arbete. Arbete i team har visat sig fördelaktigt och hållbart både med hänsyn till den enskilda arbetstagarens trivsel och arbetsplatsens gemensamma resultat.

MAP kartläggning. Som ett led i stadens organisationsutveckling kan personlighetstester resultera i en kartläggning över de olika personligheterna som finns i organisationen just nu. Att titta på gruppedlemmarnas olikheter och likheter bidrar till ökad förståelse för varandra. Kompetenskartläggning är väsentligt insats bland annat inför nyrekryteringar.

Fler rekryteringsfilmer, skapar engagemang bland medarbetare som är med i filmerna och attraherar nya.

Medarbetarsynvinkel – kommer att tas med i personalstrategiska programmet som ska revideras.

År	2015	2016	2017	2018	2019	2020*	2021*
Förebygg. hälsovård euro/åa	34,42	37,58	66,92	73,79	70,00	42,00	42,00
Sjukvård euro/åa	34,53	70,46	83,65	92,46	65,00	65,50	65,00
Pensionsavgångar (antal medarbetare)	29	43	22	43	35	35	30
Personalförmåner euro/åa	66,47	63,44	60,85	57,98	65,00	65,00	65,00
Förverkligade årsarbete	644,84	647,88	660,28	710,76	710,76	710,76	660,00
Årsarbeten som överförs till KST							37
*) Uppskattning. Årsarbete (åa) = sysselsättnings%/100 x anställningstid i månader/1.							

Tidsplan för utbyggnad av Mariehamn 2021-2023

Tidsplan för utbyggnad av Mariehamn utgår från budget 2020. Ett strategidokument för framtida utbyggnad av staden tas till fullmäktige för behandling under våren 2021.

Stadsledningen

Verksamhetsområde och verksamhetsidé

I stadsledningens budget ingår de kollegiala organen centralvalnämnden, stadsfullmäktige, revision och stadsstyrelse. Stadsdirektörens och stadsledningens uppgift är att bereda ärenden till stadsfullmäktige/stadsstyrelse, verkställa beslut, leda stadens förvaltning, ekonomi, personal, informationsteknik, närings- och bostadsfrågor, miljöfrågor, externa relationer samt handha annan centraliserad service som specificeras av beslutande organ.

Stadsfullmäktige och stadsstyrelsen skall inom den kommunala självstyrelsen sträva efter att främja kommuninvånarnas välfärd och en ekonomisk och ekologisk hållbar utveckling inom kommunen.

Stadsdirektören och stadsledningens stads-, finans-, personal- och stadsarkitektkansli skall administrera, utveckla och leda stadens förvaltning.

Omvärldsanalys

Stadsledningens omvärldsanalys framkommer skilt i ett av budgetens inledande avsnitt.

Driftsbudget

Resultaträkning				
Stadsledningen				
Belopp i euro	Bokslut 2019	Budget 2020	Ram 2021*	Budget 2021
Försäljningsintäkter	42 265	62 150		
Avgiftsintäkter	2 033	0		
Understöd och bidrag	435 955	247 209		
Övriga intäkter	99 790	46 500		
Interna verksamhetsintäkter	6 391 694	6 601 490		
Summa VERKSAMHETSINTÄKTER	6 971 738	6 957 349	6 982 213	6 982 213
Löner och arvoden	-5 946 579	-5 428 044		
Lönebikostnader	-1 357 896	-1 377 325		
Summa Personalkostnader	-7 304 475	-6 805 369		
Köp av tjänster	-3 355 101	-3 085 294		
Material, förnödenheter och varor	-1 551 773	-1 567 896		
Understöd	-32 300	-30 000		
Övriga verksamhetskostnader	-49 989	-230 107		
Interna verksamhetskostnader	-702 479	-807 479		
- därav internhyra	-318 765	-323 227		
- därav kost- och lokalservice	-68 215	-77 580		
- därav centrala it kostnader	-171 201	-180 958		
Summa VERKSAMHETSKOSTNADER	-12 996 118	-12 526 145	-12 587 985	-12 522 985
VERKSAMHETSBIDRAG	-6 024 380	-5 568 796		
Årsbidrag	-6 024 380	-5 568 796	-5 605 772	-5 540 772
Avskrivningar och nedskrivningar*	-105 308	-151 637	-272 715	-268 065
ÅRETS RESULTAT	-6 129 689	-5 720 433		
Årets överskott (underskott)	-6 129 689	-5 720 433	-5 878 487	-5 808 837

* Ramen för årsbidraget är reviderat av stadsstyrelsen och avskrivningar och nedskrivningar är i enlighet med budget 2021.

Resultaträkning				
Finansiering				
Belopp i euro	Bokslut 2019	Budget 2020	Ram 2021*	Budget 2021
Övriga intäkter	251 232	180 000		
Interna verksamhetsintäkter	2 061 108	2 216 816		
Summa VERKSAMHETSINTÄKTER	2 312 340	2 396 816	2 776 585	2 776 585
Personalkostnader	3 216	0		
Köp av tjänster	-120	-9 523		
Övriga verksamhetskostnader	-5 616	-374 929	-130 067	-130 067
Summa VERKSAMHETSKOSTNADER	-2 520	-384 452		
VERKSAMHETS BIDRAG	2 309 820	2 012 364		
Skatteintäkter	47 746 616	53 729 003	48 730 000	48 730 000
Landskapsandelar och kompensationer	6 912 886	6 153 633	5 034 638	5 034 638
Finansiella intäkter och kostnader	1 001 305	1 108 660	1 239 105	1 239 105
Årsbidrag	57 970 627	63 003 661	57 650 261	57 650 261
ÅRETS RESULTAT	57 970 627	63 003 661		
Ökning (-) eller minskning (+) av fonder	0	-770	-770	-770
Årets överskott (underskott)	57 970 627	63 002 891	57 649 491	57 649 491

* Ramen för anslaget Finansiering är satt enligt budget 2021, då stadsstyrelsen exkluderade finansieringen vid revideringen av övriga anslags ramar.

Huvudsakligen görs det näringslivsfrämjande arbetet genom en rad samarbeten. Stadsledningen fortsätter att samverka med näringslivsorganisationer, föreningar och projektgrupper för att stärka stadens attraktionskraft. Det valda upplägget syftar till att resurseffektivt såväl ekonomiskt som personellt nå en bredd av företag nära deras egen verklighet. Att samverka med och via företagens medlemsorganisationer ger förutsättningar för en gemensam målbild och "vi-känsla".

Förutom nedan beskrivna minskning så innebär budgeten för år 2021 ingen förändring i verksamhetsutrymme för stadsledningen varför verksamheten förväntas kunna bedrivas på samma nivå som tidigare.

På stadsledningens finanskansli indras en 50 % av heltid som projektledare där rollen som dataskyddsombud ingick. Uppgiften ingår numera till 15 % i ledande upphandlares arbetsuppgifter.

Investeringsbudget

Renovering av Doktorsvillan

För projektering upptas 45 000 euro. Renovering i enlighet med tidigare kommitterapport som grund. Efter genomförd renovering kommer internhyran för Doktorsvillan att ingå i kultur- och fritidsnämndens anslag.

Årets stadskärna 2024

Anslaget är avsett för satsningar i stadsmiljön med anledning av stadens kandidatur till årets stadskärna 2024 i Finland. Satsningarna innefattar bland annat en mobil konstfrusen skridskobana, konstnärlig utsmyckning av staden samt säsongsbetonade dekorationer i centrum. Nämnda projekt kan delvis komma att finansieras med externa medel.

Byte av IT-användarmiljö

Ersätta stadens tunna klienter med PC och övergå till full PC-miljö och skapa en modern arbetsplatsmiljö.

Utbyggnad av förvaltningsnät

- Fortsätta bygga ut stadens svartfibernät till stadens fastigheter och skapa en mer framtidssäkrad och stabil uppkoppling.
- Flytta en av stadens core sajter till en för staden ägd fastighet och få kontroll på de utrymmen som används för sajten.
- Gå från spridda SQL licenser och lösningar till en Enterprise-lösning som ger full redundans med hög tillgänglighet.
- Minska stadens tekniskuld och förnya stadens föråldrade servrar och kommunikationsutrustning.
- Hårdvaran till stadens virtualiseringsmiljö är föråldrad och behöver förnyas.
- Genomföra systemunderhåll av stadens UPS lösningar och få en framtidssäker lösning.

Uppgradering av Business Central

Stadens ekonomilösning är från 2015 och behöver förnyas för att hänga med utvecklingen och de krav som ställs. Uppgraderingen kommer att fortsätta år 2022.

Investering	Avskr. antal år	Totalbudget	Bokslut 2019	Budget* 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023	Plan År 2021-2023 S:a totalt
Stadsledningen								
Inkomster			0	0	0	0	0	0
Utgifter			-84 806	-393 000	-844 500	-396 500	-350 000	-1 591 000
Totalt			-84 806	-393 000	-844 500	-396 500	-350 000	-1 591 000
xxxxx Renovering av Doktorsvillan								
Inkomster			0	0	0	0	0	0
Utgifter			0	0	-45 000	0	0	-45 000
Netto	40		0	0	-45 000	0	0	-45 000
xxxxx Årets stadskärna 2024								
Inkomster			0	0	0	0	0	0
Utgifter			0	0	-50 000	-50 000	-50 000	-150 000
Netto	10		0	0	-50 000	-50 000	-50 000	-150 000
23035 Fiberförvaltningsnät								
Inkomster			0	0	0	0	0	0
Utgifter			-1 311	0	0	0	0	0
Netto	20		-1 311	0	0	0	0	0
23062 Hårdvara till förvaltningsnät								
Inkomster			0	0	0	0	0	0
Utgifter			-83 495	-183 000	-553 000	-300 000	-300 000	-1 153 000
Netto	3		-83 495	-183 000	-553 000	-300 000	-300 000	-1 153 000
23063 Byte av IT-användarmiljö								
Inkomster			0	0	0	0	0	0
Utgifter			0	-160 000	-100 000	0	0	-100 000
Netto	5	-200 000	0	-160 000	-100 000	0	0	-100 000
23076 Uppgradering till Business Central								
Inkomster			0	0	0	0	0	0
Utgifter			0	0	-46 500	-46 500	0	-93 000
Netto	5	-93 000	0	0	-46 500	-46 500	0	-93 000
25010 Personalmodul								
Inkomster			0	0	0	0	0	0
Utgifter			0	-50 000	-50 000	0	0	-50 000
Netto	5	-50 000	0	-50 000	-50 000	0	0	-50 000
Finansiering								
Inkomster			389 590	0	0	0	0	0
Utgifter			-93 500	-777 031	0	0	0	0
Totalt			296 090	-777 031	0	0	0	0
20064 Inköp av aktier och andelar								
Inkomster			0	0	0	0	0	0
Utgifter			0	-777 031	0	0	0	0
Netto	ingen avskrivning		0	-777 031	0	0	0	0
20005 Försäljning av aktier och andelar								
Inkomster			355 000	0	0	0	0	0
Utgifter			0	0	0	0	0	0
Netto	ingen avskrivning		355 000	0	0	0	0	0
20016 Inköp av fast egendom								
Inkomster			0	0	0	0	0	0
Utgifter			-93 500	0	0	0	0	0
Netto	ingen avskrivning		-93 500	0	0	0	0	0
20030 Försäljning av fast egendom								
Inkomster			34 590	0	0	0	0	0
Utgifter			0	0	0	0	0	0
Netto	ingen avskrivning		34 590	0	0	0	0	0
* Aktuell budget.								

Stadsutvecklingsnämnden

Verksamhetsområde och verksamhetsidé

Nämnden handhar de uppgifter som utgör de fysiska förutsättningarna för stadsutvecklingen. Nämnden/stadsarkitektkansliet avger utlåtanden och stadsarkitektkansliet tar fram nödvändiga utredningar och informerar allmänheten om aktuella stadsplaneringsfrågor. Stadsutvecklingsnämndens verksamhet handhas av stadsarkitektkansliet.

Nämndens verksamhetsidé är att med utgångspunkt i den befintliga stadens gestalt och identitet förtäta bebyggelsen på ett attraktivt och stadsmässigt sätt. Eftersom staden är i ständig förändringsprocess måste stadsplanerna ses över kontinuerligt.

Detaljplaneringen utgör verksamhetens tyngdpunkt samtidigt som arbetet fortgår med översiktliga utvecklingsplaner.

Nämnden strävar till social, ekonomisk, kulturell och miljömässig hållbarhet.

Omvärldsanalys

Stadsplanering syftar till en god framförhållning när det gäller utbud av bostadstomter och beredskap för företagsetablering.

På stadens mark finns det för tillfället tomtreserv för både egnahemstomter (sept 2020 4 st), kedjehus-/bostadsvåningshustomter (sept 2020 6 st) och affärstomter (sept 2020 3 st). Senhösten 2020 kommer tomtreserven att utökas med 23 egnahemstomter och 3 tomter med kedjehus på Södra Lillängen. När besvärprocessen för Rönnebergs torg slutförts tillförs ytterligare två bostadsvåningshustomter med ett beräknat tillskott på ytterligare minst 140 bostäder i flervåningshus. På Rönnebergs torg möjliggörs även olika typer av gruppboende antingen för studerande eller äldre med tillgång till gemensamma faciliteter. Nybyggda våningshus med dagens krav på tillgänglighet ger staden beredskap att möta ökningen av äldre åldersgrupper och deras behov att kunna bo hemma allt längre.

Under arbete är delgeneralplanerna för Svinö och Styrso. Efter att delgeneralplanerna är i kraft kan detaljplaneringen påbörjas i mitten av 2020-talet. Speciellt på Svinö holme kommer stadens tomtreserv för en lång tid att tryggas förutsatt att staden kan öka sitt markinnehav på holmen och trygga planens genomförande.

På längre sikt är stadens tomtreserv ändlig och förutsättningar för bosättning och företagsetablering begränsad. Staden bör se över markanvändningen och exploateringsgraden inom stadens gränser inom de ramar generalplanen stipulerar. En översyn av oändamålsenliga stadsplaner kan ge ett mindre tillskott till tomtreserven. För mark i stadens ägo såsom arbetsplatsområdet vid Rossen och Klinskajen bör stadens framtida vision tas fram såsom även en studie för bostadsö i Slemmern. Frågan om att planlägga privat mark speciellt i södra Mariehamn bör aktualiseras. På dessa områden finns möjligheter att utöka utbudet av småhustomter på nära avstånd från centrum. För att ytterligare utöka byggnationen i staden förstärks dialogen med fastighetsägarna till obebyggda bostadstomter.

Inför en framtida generalplan för Mariehamn och som en del av en hållbar planering tas en grönplan fram. Arbetet med en grönplan slutförs under 2021.

En ny generalplan för Mariehamns centrum är under beslutsprocess och kommer när den är i kraft att ge goda förutsättningar för utvecklingen för centrum. Det är viktigt att staden aktivt bidrar till planens förverkligande.

Driftsbudget

Resultaträkning				
Stadsutvecklingsnämnden				
Belopp i euro	Bokslut 2019	Budget 2020	Ram 2021*	Budget 2021
Avgiftsintäkter	33 253	32 980		
Interna verksamhetsintäkter	2 500	0		
Summa VERKSAMHETSINTÄKTER	35 753	32 980	33 409	33 409
TILLVERKNING FÖR EGET BRUK	7 250	0		
Löner och arvoden	-212 353	-229 068		
Lönebikostnader	-48 410	-53 485		
Summa Personalkostnader	-260 763	-282 553		
Köp av tjänster	-46 563	-122 428		
Material, förnödenheter och varor	-11 322	-14 000		
Understöd	-4 000	-6 000		
Övriga verksamhetskostnader	-124	-500		
Interna verksamhetskostnader	-83 942	-86 464		
- därav internhyra	-38 223	-38 759		
- därav centrala it kostnader	-23 195	-24 517		
Summa VERKSAMHETSKOSTNADER	-406 715	-511 945	-520 239	-520 239
VERKSAMHETS BIDRAG	-363 712	-478 965		
Årsbidrag	-363 712	-478 965	-486 830	-486 830
Avskrivningar och nedskrivningar*	-1 996	-1 996	-1 996	-1 996
ÅRETS RESULTAT	-365 708	-480 961		
Årets överskott (underskott)	-365 708	-480 961	-488 826	-488 826

* Ramen för årsbidraget är reviderat av stadsstyrelsen och avskrivningar och nedskrivningar är i enlighet med budget 2021.

Driftsramen för 2021 möjliggör den ordinarie verksamheten inklusive nödvändiga externa utredningsbehov under året.

Investeringsbudget

Stadsutvecklingsnämnden har inte förslag på investeringsbudget för år 2021.

Bildningsnämnden

Verksamhetsområde och verksamhetsidé

Till verksamhetsområdet hör stadens grundskolor, fritidshem och Medborgarinstitutet. Grundskolan ska ge en god allmänbildande grund för fortsatt utbildning och beredskap att möta ett föränderligt samhälle och arbetsliv. Fritidshemmen bidrar till att barn får goda uppväxtvillkor i en stimulerande och trygg miljö. Medborgarinstitutet erbjuder mångsidiga utbildningstjänster tillsammans med sina samarbetskommuner och landskapsregeringen, samt fungerar som innovativ kursarrangör och traditionsbärare. Utbildningstjänster säljs till organisationer och företag.

Omvärldsanalys

God utbildning är en viktig konkurrensfördel i det kunskapsintensiva samhället. Därför är det ett viktigt samhällsintresse att skolan håller en hög standard. Ett mått på hög standard i skolan är utomordentligt goda resultat i PISA-undersökningarna. Väl fungerande skolor och fritidshem är viktiga för att barnfamiljer ska välja att flytta till Mariefhamn. För att grundskolan ska kunna uppnå sina högt ställda mål krävs satsningar som speciellt riktar sig till elever med särskilda behov. Olika former av samarbete med våra grannkommuner är av betydelse för att gemensamma resurser ska kunna användas på bästa tänkbara sätt. Mariehamns skolor måste fortsättningsvis vara attraktiva arbetsplatser för att kunna attrahera de skickligaste medarbetarna. Den nya grundskolelagen kommer att påverka innehållet och arbetssätten i grundskolan. En ökad digitalisering ger nya pedagogiska möjligheter.

Inflyttningen ser ut att bli större än tidigare beräknat. Detta medför ökade kostnader för grundskolan, men också ökade intäkter i form av sålda skolplatser.

Ett fritidshem har sommaröppet för att möta efterfrågan på tillsyn från föräldrar som arbetar under den intensiva turistsäsongen.

Barnomsorgen och bildning kommer från 1.1.2021 bli en gemensam sektor under den gemensamma bildningsnämnden. Implementering och samordning av verksamheterna sker under året.

Den fria bildningen fyller en viktig funktion och ger både mening och kunskap för många. Efterfrågan på kurser som hålls dagtid blir större i framtiden beroende på åldersstrukturen i vårt samhälle. En ökad inflyttning kommer att behövas, vilket betyder utmaningar för skolorna som ska kunna erbjuda undervisning i svenska samtidigt som behovet av språkkurser i svenska ökar vid Medborgarinstitutet. Att ge inflyttade med annat modersmål språkfärdigheter i svenska är viktigt för vårt samhälle.

Sammanfattning

Grundskola, fritidshemmen och Medborgarinstitutet beräknas kunna genomföra verksamheten på nuvarande nivå med det tilldelade "kommunbidraget". Åren 2022-2023 är svårbedömda eftersom elevantalet och antalet sålda skolplatser kan förändras. Internhyrorna förväntas stiga i och med en utbyggnad av Ytternäs skola.

Driftsbudget

Resultaträkning				
Bildningsnämnden				
Belopp i euro	Bokslut 2019	Budget 2020	Ram 2021*	Budget 2021
Försäljningsintäkter	1 609 140	1 653 128		
Avgiftsintäkter	160 153	160 000		
Understöd och bidrag	242 147	239 253		
Övriga intäkter	40 093	30 900		
Interna verksamhetsintäkter	9 962	8 358		
Summa VERKSAMHETSINTÄKTER	2 061 495	2 091 639	2 010 601	2 010 601
Löner och arvoden	-6 549 510	-6 858 602		
Lönebikostnader	-1 442 327	-1 517 053		
Summa Personalkostnader	-7 991 838	-8 375 655		
Köp av tjänster	-754 081	-625 504		
Material, förnödenheter och varor	-546 346	-456 795		
Understöd	0	-1 180		
Övriga verksamhetskostnader	-70 716	-114 905		
Interna verksamhetskostnader	-4 149 460	-4 183 515		
- därav internhyra	-2 076 364	-2 104 921		
- därav kost- och lokalservice	-1 694 219	-1 685 590		
- därav centrala it kostnader	-189 728	-200 543		
Summa VERKSAMHETSKOSTNADER	-13 512 441	-13 757 554	-13 856 071	-13 856 071
VERKSAMHETSBI DRAG	-11 450 946	-11 665 914		
Årsbidrag	-11 450 946	-11 665 914	-11 845 470	-11 845 470
Avskrivningar och nedskrivningar*	-31 078	-44 514	-42 975	-42 975
ÅRETS RESULTAT	-11 482 024	-11 710 428		
Årets överskott (underskott)	-11 482 024	-11 710 428	-11 888 445	-11 888 445

* Ramen för årsbidraget är reviderat av stadsstyrelsen och avskrivningar och nedskrivningar är i enlighet med budget 2021.

Resultaträkning				
Medborgarinstitutet				
Belopp i euro	Bokslut 2019	Budget 2020	Ram 2021*	Budget 2021
Försäljningsintäkter	1 358 333	1 146 506		
Avgiftsintäkter	213 432	222 249		
Understöd och bidrag	195 558	39 587		
Övriga intäkter	102 111	98 316		
Interna verksamhetsintäkter	458 700	199 383		
Summa VERKSAMHETSINTÄKTER	2 328 134	1 706 041	1 786 987	1 786 987
Löner och arvoden	-1 193 824	-1 024 164		
Lönebikostnader	-267 521	-254 407		
Summa Personalkostnader	-1 461 345	-1 278 571		
Köp av tjänster	-195 758	-186 977		
Material, förnödenheter och varor	-144 195	-100 727		
Övriga verksamhetskostnader	-346 002	-363 254		
Interna verksamhetskostnader	-615 305	-365 396		
- därav kost- och lokalservice	-70 959	-74 634		
- därav centrala it kostnader	-23 031	-24 343		
Summa VERKSAMHETSKOSTNADER	-2 762 605	-2 294 925	-2 396 352	-2 396 352
VERKSAMHETSBI DRAG	-434 472	-588 884		
Landskapsandelar och kompensationer	100 852	101 373	104 980	103 630
Årsbidrag	-333 619	-487 511	-504 385	-505 735
ÅRETS RESULTAT	-333 619	-487 511		
Årets överskott (underskott)	-333 619	-487 511	-504 385	-505 735

* Ramen för årsbidraget är reviderat av stadsstyrelsen.

Ekonomisk bakgrundsinformation

Budgeten för planåret 2021 är 11 845 470 euro för grundskola och fritidshem. Denna summa är 179 556 euro större än budget 2020.

Medis har ett eget anslag under bildningsnämnden på 505 735 euro för år 2021, vilket är 18 224 euro mer än 2020.

Antalet elever i stadens skolor ökar.

2018 (1 130 verkliga elever och 30 fler än budgeterat)

2019 (1 142 verkliga elever och 27 fler än budgeterat)

2020 (1 187 verkliga elever och 45 fler än som var känt före sommarlovet)

2021 (1 226 elever, enligt prognos)

Inflyttningen har blivit större än beräknat de senaste åren och är svår att förutse. Varje Mariehamns elev kostar ca 5 000 euro i rörliga kostnader och 5 000 euro i fasta kostnader. Om "obudgeterade elever" är av olika åldrar och de hamnar i befintliga klasser då ökar kostnaderna rätt lite, men hamnar man att göra en klass till och anställa ytterligare en lärare så ökar kostnaden mer.

Alla kostnadsökningar, minskningar av kostnader och ökade intäkter som redovisas är i relation till 2020 års budget.

Kostnadsökning 2021 rörliga kostnader beräknas till (fler elever i våra skolor).	+210 000 euro
Städ och vaktmästerikostnader ökar med 1,5 %.	+ 14 000 euro
Internhyreshöjning 1,4 %.	+ 28 000 euro
Höjd internhyra pga biblioteksombyggnad (2021).	+ 35 000 euro
Möbler till matsalen i Övernäs investeringen är beräknad till 35 000 euro.	+ 8 000 euro
Investering för att kontinuerligt ersätta gamla skolmöbler:	+ 9 600 euro
Resultaten för de nya läraravtalens löneökningar.	+111 000 euro
5 tutorlärare som får sin undervisningsskyldighet nedsatt med 4 veckotimmar under 2021. Landskapsregeringen betalar hälften och dessa lärare ska hjälpa skolorna att implementera den nya Läroplanen.	+ 20 000 euro
Ökade kostnader totalt:	435 600 euro
Kända kostnadsminskningar och "kommunbidrag"	
Ökat "kommunbidrag".	135 000 euro
Hösten 2021 försvinner ämnet livsåskådning och det kommer att minska kostnaden för lärartimmar i livsåskådning från hösten 2021.	20 000 euro
Färre elever i specialskolor.	70 000 euro
Kostnadsinbesparingar	
Stafettkarnevalen eller DUNK 2021. Kostnaden beräknas till 35 – 40 000 euro. Det är mycket osäkert om evenemang kan hållas våren 2021.	35 000 euro
Försäljning av skolplatser	
Ökad försäljning av skolplatser. Ytterligare elever från andra kommuner beräknas gå i stadens skolor.	178 000 euro
Kostnadsminskningar/ utökat "kommunbidrag" totalt.	438 000 euro

Utökat ansvar i och med nya grundskollagen

I och med att den nya grundskolelagen träder ikraft får kommunerna utökat ansvar. De ökade kostnaderna kompenseras av utökat landskapsbidrag, men det förutsätter att landskapsbidraget fördelas enligt principen att den som utför arbetet ska tilldelas bidraget. Om så inte sker blir det mycket utmanande att på ett acceptabelt sätt klara av det som den nya lagen förutsätter.

Medborgarinstitutet

En osäkerhet finns beträffande hur många lektioner som kan hållas inom den fria bildningen eftersom landskapsbidraget inte är fastställt för år 2021. Ytterligare en osäkerhet gäller avtalet för SFI-utbildningarna som går ut 31.7.2021, men landskapsregeringen har en möjlighet att förlänga avtalet med ett år. Om denna möjlighet kommer att utnyttjas är i nuläget oklart.

Ekonomiplan 2022-2023

Den ekonomiska ramen för planåret 2022 är 11 838 951 euro för grundskola och fritidshem.

Medborgarinstitutets ram är 512 783 euro för Medborgarinstitutet.

Internhyran för utbyggnaden av Ytternäs skola beräknas öka med 61 275 euro år 1, om investeringskostnaden blir 1,9 miljoner euro. Skulle investeringskostnaden istället bli 1,4 miljoner stiger internhyran med 45 150 euro år 1. Samtidigt betalas ca 30 000 euro mindre i internhyra för en tidigare ombyggnad i Strandnäs högstadiesbyggnad. Elevantalet hösten 2022 beräknas minska med 36 elever totalt och de sålda skolplatserna blir 5 färre enligt prognosen. Tilläggas bör att elevprognoser flera år på förhand är osäkra.

Planåret 2023 är den ekonomiska ramen för grundskolan och fritidshemmens del 11 838 391 euro och Medborgarinstitutet erhåller 502 783 euro.

Internhyran för utbyggnaden i Ytternäs kan variera mellan 61 950 och 84 075 euro beroende på investeringskostnaden. Elevantalet hösten 2023 beräknas stiga med 8 elever totalt i stadens skolor, medan de sålda skolplatserna antas öka med 14.

Planårens ekonomiska situation blir utmanande.

Kultur- och fritidsnämnden

Verksamhetsområde och verksamhetsidé

Kultur- och fritidsnämndens ansvarsområden omfattar bibliotek, ungdomsverksamhet, fritidsverksamhet, idrott, kultur, evenemang, kulturarv, museifartyget Pommern samt övrig museiverksamhet.

Nämnden ska genom samarbete med föreningar i staden skapa förutsättningar för ett mångsidigt och rikt kulturliv, diversifierad idrottsverksamhet och hälsofrämjande motion samt för ett annars aktivt föreningsliv. Nämnden hanterar även ärenden som rör konstinköp.

Utöver vad som annars stadgas ankommer det på kultur- och fritidsnämnden

- att fördela och följa upp användning av medel för understöd eller samarbetsavtal med föreningar, organisationer och enskilda konstnärer inom kultur-, idrotts och ungdomsområdet
- att föreslå namn på gator, parker, torg och andra allmänna platser samt
- att inköpa och förvalta konstverk för stadens räkning.

Kultur- och fritidsnämnden handhar och besluter i ärenden som enligt gällande bibliotekslagstiftning ankommer på staden.

Omvärldsanalys

Pandemin har resulterat i reflektion över verksamheterna och servicen. När allt sätts under press framstår svagheter i organisationen tydligare och det finns anledning att fundera både över sektorns organisation och serviceformer.

De utredningar som gjordes som högskolepraktik 2020 visar på flera möjliga vägar när kultur- och fritidssektorn ska utvecklas. Tydligt är att det är genom samarbeten och kluster som utveckling sker samt att tillgängliggöra sektorns utrymmen och områden för fler än idag. Här handlar det om allt från att marknadsföra och profilera sektorns tjänster och service till att sänka trösklarna för att utnyttja dem.

Mariehamns stad leder utvecklingen inom kultur- och fritidssektorn på det kommunala planet på Åland. Samarbetet mellan landskapsregeringens olika aktörer på kultur- och fritidsområdet och staden kunde utvecklas för att skapa synergier och bredda utbudet. Ett exempel som nämns är gemensam planering av anläggningar.

Kultur och fritid får bra betyg i stadens medborgarundersökning. Dock har betyget blivit något sämre bland gruppen äldre. Detta har säkert flera orsaker men en är att allt fler äldre är aktiva och rör på sig. Det bör beaktas när staden gör nya satsningar och i den löpande verksamheten.

Stadens nya konstplan implementeras undan för undan genom principen att 0,7 % av nettoinvesteringarna går till konstnärlig miljögestaltning. Upplägget är nytt och tar tid att införa eftersom miljögestaltningen kräver relativt lång planering. Flera projekt initierades år 2020 och kan förverkligas under 2021.

Satsningarna på nya friidrottsarena slutförs under 2021 vilket ökar såväl tillgänglighet som utbudet.

Driftsbudget

Resultaträkning				
Kultur- och fritidsnämnden				
Belopp i euro	Bokslut 2019	Budget 2020	Ram 2021*	Budget 2021
Försäljningsintäkter	279 627	262 700		
Avgiftsintäkter	473 287	406 500		
Understöd och bidrag	8 326	3 100		
Övriga intäkter	591 669	586 060		
Interna verksamhetsintäkter	104 014	81 415		
Summa VERKSAMHETSINTÄKTER	1 456 924	1 339 775	1 360 365	1 360 365
Löner och arvoden	-1 790 256	-1 876 617		
Lönebikostnader	-435 016	-492 475		
Summa Personalkostnader	-2 225 272	-2 369 092		
Köp av tjänster	-354 620	-399 562		
Material, förnödenheter och varor	-650 445	-584 292		
Understöd	-194 768	-218 762		
Övriga verksamhetskostnader	-16 054	-41 489		
Interna verksamhetskostnader	-2 382 410	-2 451 288		
- därav internhyra	-2 025 755	-2 051 835		
- därav kost- och lokalservice	-191 090	-198 558		
- därav centrala it kostnader	-59 222	-62 597		
Summa VERKSAMHETSKOSTNADER	-5 823 569	-6 064 485	-6 200 678	-6 200 678
VERKSAMHETSBI DRAG	-4 366 644	-4 724 710		
Årsbidrag	-4 366 644	-4 724 710	-4 840 312	-4 840 312
Avskrivningar och nedskrivningar*	-227 747	-286 942	-297 840	-297 840
ÅRETS RESULTAT	-4 594 392	-5 011 652		
Årets överskott (underskott)	-4 594 392	-5 011 652	-5 138 152	-5 138 152

* Ramen för årsbidraget är reviderat av stadsstyrelsen och avskrivningar och nedskrivningar är i enlighet med budget 2021.

Resultaträkning				
4mbk Pommern				
Belopp i euro	Bokslut 2019	Budget 2020	Ram 2021*	Budget 2021
Lönebikostnader	0	-1 008		
Summa Personalkostnader	0	-1 008		
Köp av tjänster	-7 173	0		
Material, förnödenheter och varor	-329	-36 601		
Understöd	-199 478	-202 000		
Övriga verksamhetskostnader	-5	0		
Interna verksamhetskostnader	-46 800	-44 803		
Summa VERKSAMHETSKOSTNADER	-253 785	-284 412	-283 725	-283 725
VERKSAMHETSBI DRAG	-253 785	-284 412		
Årsbidrag	-253 785	-284 412	-283 725	-283 725
Avskrivningar och nedskrivningar*	-97 836	-147 596	-135 336	-135 336
ÅRETS RESULTAT	-351 622	-432 008		
Årets överskott (underskott)	-351 622	-432 008	-419 061	-419 061

* Ramen för årsbidraget är reviderat av stadsstyrelsen och avskrivningar och nedskrivningar är i enlighet med budget 2021.

Kultur- och fritidsnämndens underlag för rambudget för år 2021 är -4 840 312 euro. Personalkostnaderna har räknats med en ökning med 1,5 %. Internhyrorna ökar med 1,4 %. IT-kostnaderna ökar med 5,4 %.

Sektorns avgifter planeras att hållas på nuvarande nivå.

Sektorn har räknat med lägre intäkter från idrottsanläggningarna under framför allt första delen av 2021. 25-30 % av idrottsanläggningarnas intäkter kommer från gästande lag och turneringar vilket kan påverkas av pandemin ännu under hela nästa år.

Ingen större renovering av Mariebad sker under 2021 och det blir inte heller, enligt fastighetsavdelningen, någon längre stängning som påverkar driftskostnaderna.

Utgående från ovanstående och övriga kända förutsättningar är bedömningen att den föreslagna ramen för 2021 ger kultur- och fritidssektorn möjlighet att bibehålla nuvarande servicenivå.

Investeringsbudget

Investering	Avskr. antal år	Totalbudget	Bokslut 2019	Budget* 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023	År 2021-2023 S:a totalt
Kultur- och fritidsnämnden								
Inkomster			0	3 314 000	1 162 000	0	0	1 162 000
Utgifter			-1 480 178	-5 451 276	-1 395 697	-112 080	-130 000	-1 637 777
Totalt			-1 480 178	-2 137 276	-233 697	-112 080	-130 000	-475 777
44173 Uppdatering av bibl. digitala tjänster								
Inkomster			0	0	0	0	0	0
Utgifter			-27 856	0	0	0	0	0
Netto	5		-27 856	0	0	0	0	0
44182 Förnyelse av bibliotekets hyllsystem								
Inkomster			0	0	0	0	0	0
Utgifter			0	-35 000	-35 000	0	0	-35 000
Netto	5	-35 000	0	-35 000	-35 000	0	0	-35 000
44500 Konstnärlig miljögestaltning								
Inkomster			0	0	0	0	0	0
Utgifter			0	-67 182	-30 000	-30 000	-30 000	-90 000
Netto	20		0	-67 182	-30 000	-30 000	-30 000	-90 000
47113 Entré och kassaprogram anläggningarna								
Inkomster			0	0	0	0	0	0
Utgifter			-30 020	0	0	0	0	0
Netto	5		-30 020	0	0	0	0	0
47217 Byte av värmekälla idrottsparken								
Inkomster			0	0	0	0	0	0
Utgifter			0	-50 000	0	0	0	0
Netto	10		0	-50 000	0	0	0	0
47218 och 47219 Faciliteter för friidrott och fotboll								
Inkomster			0	1 657 000	1 162 000	0	0	1 162 000
Utgifter			-675 023	-2 569 047	-1 285 697	0	0	-1 285 697
Netto	20	-1 731 664	-675 023	-912 047	-123 697	0	0	-123 697
47218 Faciliteter för friidrott i Ytternäs								
Inkomster			0	1 162 000	1 162 000	0	0	1 162 000
Utgifter			-412 775	-1 764 683	-1 285 697	0	0	-1 285 697
Netto	20		-412 775	-602 683	-123 697	0	0	-123 697
47219 Faciliteter för fotboll, WHA								
Inkomster, ny konstgräsplan med värme på WHA			0	495 000	0	0	0	0
Utgifter, ny konstgräsplan med värme på WHA			-262 249	-804 364	0	0	0	0
Netto	20		-262 249	-309 364	0	0	0	0
47271 Motionsbanor								
Inkomster			0	0	0	0	0	0
Utgifter			0	-30 000	0	0	0	0
Netto	20		0	-30 000	0	0	0	0
47281 Byte av vatten- och avloppsledn idrottsparken								
Inkomster			0	0	0	0	0	0
Utgifter			0	-31 000	0	0	0	0
Netto	30		0	-31 000	0	0	0	0
47282 Byte av kylkompressorer i Islandia								
Inkomster			0	0	0	0	0	0
Utgifter			0	-100 000	0	0	0	0
Netto	10		0	-100 000	0	0	0	0

Investering	Avskr. antal år	Totalbudget	Bokslut 2019	Budget* 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023	År 2021-2023 S:a totalt
47299 Gymnastikutrustning								
Inkomster			0	0	0	0	0	0
Utgifter			-30 025	0	0	0	0	0
Netto	5		-30 025	0	0	0	0	0
47311 Byte av idrottsanl. Traktor								
Inkomster			0	0	0	0	0	0
Utgifter			-42 230	0	0	0	0	0
Netto	10		-42 230	0	0	0	0	0
xxxxx Solceller till Baltichallen								
Inkomster			0		0	0	0	0
Utgifter			0		-45 000	0	0	-45 000
Netto	10		0		-45 000	0	0	-45 000
xxxxx Byte av bil								
Inkomster			0	0	0	0	0	0
Utgifter			0	0	0	0	-40 000	-40 000
Netto	10		0	0	0	0	-40 000	-40 000
xxxxx Byte av konstgräsytta på WHA konstgräsplan								
Inkomster			0	0	0	0	0	0
Utgifter			0	0	0	0	0	0
Netto	10		0	0	0	0	0	0
xxxxx Solceller till WHA								
Inkomster			0	0	0	0	0	0
Utgifter			0	0	0	-82 080	0	-82 080
Netto	10		0	0	0	-82 080	0	-82 080
Toppning av Baltichallens golv								
Inkomster			0	0	0	0	0	0
Utgifter			0	0	0	0	-60 000	-60 000
Netto	x		0	0	0	0	-60 000	-60 000

Investering	Avskr. antal år	Totalbudget	Bokslut 2019	Budget* 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023	År 2021-2023 S:a totalt
4 mbk Pommern								
Inkomster			95 210	100 000	68 000	40 000	76 000	184 000
Utgifter			-344 321	-155 000	-85 000	-50 000	-95 000	-230 000
Totalt			-249 111	-55 000	-17 000	-10 000	-19 000	-46 000
46002 Renovering av el								
Inkomster			9 110	0	0	0	0	0
Utgifter			-11 388	0	0	0	0	0
Netto	15		-2 278	0	0	0	0	0
46003 Byte av brandlarm								
Inkomster			0	0	0	0	0	0
Utgifter			0	-30 000	0	0	0	0
Netto	10		0	-30 000	0	0	0	0
46004 Vintertäckning								
Inkomster			0	56 000	0	0	0	0
Utgifter			0	-70 000	0	0	0	0
Netto	10		0	-14 000	0	0	0	0
46210 Huvuddäck								
Inkomster			89 637	0	0	0	0	0
Utgifter			-1 190	0	0	0	0	0
Netto	15		88 447	0	0	0	0	0
46402 Byte av backdäck								
Inkomster			0	44 000	0	0	0	0
Utgifter			0	-55 000	0	0	0	0
Netto	15		0	-11 000	0	0	0	0
46504 Torrdocka								
Inkomster			-3 537	0	0	0	0	0
Utgifter			-331 743	0	0	0	0	0
Netto	20		-335 280	0	0	0	0	0
xxxxx Restaurering av däck och skanstak								
Inkomster			0	0	68 000	40 000	76 000	184 000
Utgifter			0	0	-85 000	-50 000	-95 000	-230 000
Netto	15	-54 000	0	0	-17 000	-10 000	-19 000	-46 000
* Aktuell budget.								

År 2021

4 mbk Pommern

Restaurering av däck och skanstak. Restaureringen sträcker sig över tre år där det initialt handlar om inköp av virke som köps in i början av året för tillåta tillräcklig tid för torkning. Projektets förverkligande är beroende av att Ålands landskapsregering beviljar investeringsstöd om 80 % av utgifterna. Kostnad: 85 000 euro, LR:s bidrag 68 000, netto 17 000 euro

Avdelningen för kultur och bibliotek

Förnyelse av bibliotekets hyllsystem. Bibliotekets hyllsystem är från 1989 när biblioteket invigdes. Sedan dess har biblioteksverksamheten utvecklats och kraven på biblioteksrummet inklusive hyllorna har förändrats. I första hand är det bibliotekets tidningssal som ses över. Investeringen var planerad till år 2020 men till följd av att leverans försenats till början av år 2021 har investeringen flyttats. Upphandlingen genomförs i oktober 2020. Kostnad: 35 000 euro.

Konstnärlig miljögestaltning. Enligt stadens konstplan avsätts 0,7 % av stadens budgeterade nettoinvesteringar som konstinvestering, dock som lägst 30 000 euro årligen. Vid varje förändring av stadens årliga nettoinvestering i samband med stadsdirektörens budgetförslag, stadsstyrelsens budgetförslag och fullmäktiges budgetbeslut så kommer investeringsbudgeten för Konstnärlig miljögestaltning räknas om. 2021 slutförs projektet i Mariebad för vilket staden beviljats 25 000 euro i bidrag av Taïke. Under 2021 planeras att förverkliga projekt i anslutning till Mariebad, Baltic friidrottsarena och skulpturpark. Start för projekt i södra Lillängen. Kostnad: 30 000 euro.

Avdelningen för fritid och ungdom

Ny friidrottsanläggning. Baltic friidrottsarena färdigställs under året och slutredovisningen lämnas till Ålands landskapsregering. Detta innebär att ett av de mest omfattande projekt som staden gjort inom idrottsområdet blir klart. Inkomster: 1 162 000 euro, utgifter: 1 285 697 euro, netto: 123 697 euro.

Solceller till Baltichallen. En tidigare gjord projektering visar att solceller på Baltichallens tak kan producera ca 41 MWh. Den beräknade minskningen av anläggningens elkostnad samt intäkt från försäljningen av el beräknas bli ca 3 400 euro per år. Solpanelerna har en livslängd på 30-35 år. Utgift: 45 000 euro.

År 2022

4 mbk Pommern

Restaurering av däck och skanstak. Restaureringen sträcker sig över tre år. Det praktiska arbetet inleds hösten 2022. Först åtgärdas poopdäck och lilla skanstaket. Projektets förverkligande är beroende av att Ålands landskapsregering beviljar investeringsstöd om 80 % av utgifterna. Kostnad: 50 000 euro, LRs bidrag 40 000, netto 10 000 euro.

Avdelningen för kultur och bibliotek

Konstnärlig miljögestaltning. Enligt stadens konstplan avsätts 0,7 % av stadens budgeterade nettoinvesteringar som konstinvestering. Vid varje förändring av stadens årliga nettoinvestering i samband med stadsdirektörens budgetförslag, stadsstyrelsens budgetförslag och fullmäktiges budgetbeslut så kommer investeringsbudgeten för Konstnärlig miljögestaltning räknas om. Under 2022 planeras bland annat att slutföra projekt i södra Lillängen. Kostnad: 39 579 euro.

Avdelningen för fritid och ungdom

Solceller WHA. En tidigare gjord projektering visar att WHAs läktartak är passligt för solceller. Solceller på detta tak beräknas producera ca 79 MWh per år eller ca 7 % av årsbehovet för Islandia och resterande del av Idrottsparken. Den beräknade minskningen av anläggningarnas elräkning samt intäkt från försäljning av el beräknas bli ca 6 900 euro per år. Kostnad: 82 020 euro.

År 2023

4 mbk Pommern

Restaurering av däck och skanstak. Arbetet med backdäck och stora skanstaket vidtar och slutförs under 2024. Projektets förverkligande är beroende av att Ålands landskapsregering beviljar investeringsstöd om 80 % av utgifterna. Kostnad: 95 000 euro, LRs bidrag 76 000, netto 19 000 euro.

Avdelningen för kultur och bibliotek

Konstnärlig miljögestaltning. Enligt stadens konstplan avsätts 0,7% av stadens budgeterade nettoinvesteringar som konstinvestering. Vid varje förändring av stadens årliga nettoinvestering i samband med stadsdirektörens budgetförslag, stadsstyrelsens budgetförslag och fullmäktiges budgetbeslut så kommer investeringsbudgeten för Konstnärlig miljögestaltning räknas om. Kostnad: 19 131 euro.

Avdelningen för fritid och ungdom

Byte av bil. Idrottsparkens nuvarande bil är från år 2010 och används dagligen i verksamheten. Kostnad 40 000 euro.

Toppning av Baltichallens golv. Toppning innebär att det befintliga, slitna golvet får ett nytt ytskikt. Kostnad 60 000 euro.

Socialnämnden

Verksamhetsområde och verksamhetsidé

Social service

Socialvårdens syfte är att med olika typer av social service och understöd främja och upprätthålla enskild persons och familjs sociala trygghet och förmåga att klara sig på egen hand. Särskild vikt läggs vid kvaliteten på servicen samt på rättsskyddet. Klienterna skall erbjudas en god och effektiv socialservice som främjar individens förmåga att klara sig själv.

Barnomsorg

Barnomsorgen bidrar till att barnen får goda uppväxtvillkor i en trygg och stimulerande miljö i sådan form och omfattning som barnfamiljernas situation kräver. I samarbete med vårdnadshavare erbjuder barnomsorgen barnen möjlighet till allsidig utveckling utifrån deras ålder och individuella behov. För barn med utökade behov ska finnas resurser för extra stöd. Staden skall tillhandahålla ett tillräckligt antal barnomsorgsplatser av god kvalitet.

Äldreomsorg

Äldreomsorgen erbjuder service som stöder de äldres självständiga livsföring i eget hem. Utgående från invånarnas behov och gällande lagstiftning erbjuder äldreomsorgen även effektiverat serviceboende och institutionsboende. Staden skall tillhandahålla en kvalitativt god äldreomsorg på rätt vård- och omsorgsnivå. Den nya äldreomsorgsnämnden behöver bistå stadsledningen i övervakningen av kommunernas socialtjänst k.f.

Omvärldsanalys

Social service

Vid årsskiftet övergår den sociala servicen till Kommunernas socialtjänst k.f. Reformen är historisk och tiden för planering och genomförande av organisationsförändringen har varit knapp. Det är realistiskt att tro att det kommer att ta flera år innan alla bitar slutligen fallit på plats. Samtidigt träder nu flera viktiga lagar i kraft som ställer nya krav på kommunerna och ett förändrat arbetssätt. Den nya socialvårdslagens syfte är att flytta tyngdpunkten från specialtjänster till allmänna tjänster, stärka klienternas jämlikhet och delaktighet samt myndigheternas samarbete. Insatserna ska vara klientorienterade och syftet är att ordna en så välfungerande service som möjligt utgående från klientens individuella behov.

Samhället befinner sig i en pågående pandemi och de långsiktiga konsekvenserna kan ännu ingen förutspå. Ökad arbetslöshet, oro och motgångar gör att det är rimligt att förvänta sig sociala konsekvenser i form av t.ex. ökad psykisk ohälsa, missbruk, våld i nära relationer, ekonomisk utsatthet och behov av stödåtgärder för föräldrar, barn och unga.

Barnomsorg

Barnomsorgen genomgår en organisationsförändring i och med att verksamheten från och med årsskiftet övergår till bildningssektorn. Samtidigt träder ny lag om barnomsorg och grundskola i kraft. Lagen innebär bland annat utökad rätt till barnomsorg, formalisering av specialpedagogiskt stöd samt nya krav på organisering av barn- och elevhälsa. Barnomsorgen ska även ha en utbildningsstadga. Det är dock för tidigt att kunna bedöma i hur stor omfattning lagförändringen innebär utökade behov av barnomsorgsplatser i staden. Personalläget inom stadens barnomsorg är för närvarande relativt bra, men oron finns kvar gällande den fortsatta tillgången till behörig och lämplig personal. Inom barnomsorgen är trenden en ökning av barn som har behov av utökade stöd. Tjänsten som avdelningschef för barnomsorgen (barnomsorgschef) ombildas till biträdande bildningschef.

Samhället befinner sig i en pågående pandemi, och konsekvenserna märks även inom barnomsorgens verksamhet. Fokus bör läggas på att följa myndigheternas anvisningar för att försöka hålla smittan utanför verksamheten. Kostnadsökningar är att vänta till följd av utökade behov av material, lokalservice och vikarier. Permitteringar och arbetslöshet i samhället påverkar avgiftsintäkterna negativt.

Äldreomsorg

I och med att socialservicen övergår till Kommunernas socialtjänst k.f. (KST) och barnomsorgen övergår till bildningssektorn återstår endast äldreomsorgen av den tidigare sociala sektorn. Socialnämnden ombildas

därmed till en äldreomsorgsnämnd. Äldreomsorgssektor leds av en äldreomsorgschef och en biträdande äldreomsorgschef.

Tjänsten som sektorchef för sociala sektorn (socialchef) ombildas till äldreomsorgschef. Tjänstens som avdelningschef för äldreomsorgen (äldreomsorgschef) ombildas till biträdande äldreomsorgschef. Socialförvaltningen stärks för att möta de många utmaningar som äldreomsorgen står inför och för att kunna intensifiera utvecklingsarbetet.

Inom äldreomsorgen är ny lagstiftning att vänta vid årsskiftet. Den kommande Äldrelagen för Åland innebär bland annat att stärka öppenvårdstjänster för hemmaboende, medicinska kriterier för institutionsvård, väntetider skall offentliggöras, Äldrerådet blir lagstadgat, krav ställs på utvärderingar och samverkansavtal med Ålands hälso- och sjukvård samt KST. Ansvarsfördelningen mellan de olika verksamheterna skall genom samverkansavtalen definieras, och utfallet påverkar i sin tur kostnaderna. Landskapsregeringen har nu kompletterat lagen med medicinska kriterier för institutionsvård. Därmed tar staden skyndsamt fram antagningskriterier och regler för väntelista som kompletterar dessa.

Rekryteringsläget är fortsatt svårt och kommuner och andra organisationer konkurrerar om personalen. Det har visat sig särskilt svårt att rekrytera personal till platser i ledande ställning. Det vore av största vikt att staden kan erbjuda konkurrenskraftiga löner för att ha möjlighet att anställa tillräckligt med behörig personal, och samtidigt är det ekonomiska läget ansträngt. Stadens äldreomsorg har fortsatta utmaningar att lösa platsbristen och behovet av korttidsplatser är särskilt akut. Fram tills att platssituationen stabiliserats kommer staden fortsättningsvis att behöva köpa platser av andra kommuner och verksamheter.

Samhället befinner sig i en pågående pandemi och för äldreomsorgens del har detta redan fått stora konsekvenser för såväl verksamhet och personal som klienter och anhöriga. Det slutliga utfallet är dock svårt att bedöma. Fokus bör läggas på att följa myndigheternas anvisningar för att försöka hålla smittan utanför verksamheten. Kostnadsökningar är att vänta till följd av ökat behov av material, lokalservice och vikarier.

Driftsbudget

Barnomsorgen

Resultaträkning				
Barnomsorgen				
Belopp i euro	Bokslut 2019	Budget 2020	Ram 2021*	Budget 2021
Försäljningsintäkter	35 922	8 000		
Avgiftsintäkter	707 601	739 922		
Understöd och bidrag	41 336	30 000		
Övriga intäkter	1 869	0		
Summa VERKSAMHETSINTÄKTER	786 727	777 922	709 499	709 499
Löner och arvoden	-4 773 663	-4 794 312		
Lönebikostnader	-1 184 361	-1 157 199		
Summa Personalkostnader	-5 958 024	-5 951 511		
Köp av tjänster	-228 094	-178 940		
Material, förnödenheter och varor	-168 925	-144 091		
Understöd	-938 305	-950 000		
Övriga verksamhetskostnader	-119 217	-90 400		
Interna verksamhetskostnader	-2 154 810	-2 203 998		
- därav internhyra	-837 212	-862 268		
- därav kost- och lokalservice	-1 235 606	-1 258 935		
- därav centrala it kostnader	-78 331	-82 796		
Summa VERKSAMHETSKOSTNADER	-9 567 376	-9 518 941	-9 472 140	-9 554 490
VERKSAMHETSBI DRAG	-8 780 649	-8 741 019		
Årsbidrag	-8 780 649	-8 741 019	-8 762 641	-8 844 991
ÅRETS RESULTAT	-8 780 649	-8 741 019		
Årets överskott (underskott)	-8 780 649	-8 741 019	-8 762 641	-8 844 991
* Ramen för årsbidraget är reviderat av stadsstyrelsen.				

Barnomsorgens budgetram för 2021 är 8 762 641 euro. Från och med 1.1.2021 träder en ny barnomsorgs- och grundskolelag ikraft. I enlighet med lagen sorterar barnomsorgen därefter under bildningsväsendet. Under hösten tar bildningsnämnden ställning till ny organisationsstruktur. Lagförslaget innehåller nyheter, bland annat rätt till barnomsorg även i barnets vistelsekommun, vars konsekvenser för barnomsorgen inte är kända i dagsläget. Sannolikt ökar behovet av barnomsorgsplatser, dock oklart i vilken omfattning.

En formalisering av beslutsgången gällande specialpedagogiskt stöd leder till att speciallärares arbete inom barnomsorgen förändras från årsskiftet. Därtill tillkommer formalisering av barn- och elevhälsoarbetet på alla daghem och gruppfamiljedaghem och en gemensam utbildningsstadga ska finnas för barnomsorg och grundskola.

Planeringen av ett nytt daghem vid Strandnäs skola fortgår. Trycket på barnomsorgsplatser är fortsättningsvis högt vilket innebär behov av förtätningar i barngrupper och utökade personalkostnader framförallt under perioden januari – juni 2021. Tre tillfälliga platser som barnskötare inrättas för ändamålet. Även behoven av utökningar av personal inom skiftesbarnomsorgen har beaktats. Den befintliga vakansen som barnskötare om 50 % inom skiftesbarnomsorgen utökas till 78,4 %. En ny vakans om 78,4 % som barnskötare med placering på gruppfamiljedaghemmet Mästerkatten och inom skiftesbarnomsorgen inrättas. Två befintliga vakanser som barnskötare med placering på Mästerkatten ändras så att de även har placering inom skiftesbarnomsorgen. En tillfällig plats som daghemsbiträde inom skiftesbarnomsorgen, 78,4 % dras in.

På daghemmet Skogskullen ändras en vakant plats som barntädgårdslärare i heltidsarbete till en plats som barnskötare i heltidsarbete.

Avtalet gällande lekparksverksamheten med Folkhälsan har sagts upp, och verksamheten avslutades under 2020. Barnomsorgens ram höjs med 30 000 euro för parkverksamhet i stadens regi.

Hemvårdsstödet kostnader har minskat under 2020, vilket har beaktats i budget för 2021.

Barnomsorgsavgiftens maxtaxa bibehålls på tidigare nivå om 200 euro per månad. Under året utreds möjligheten att införa 80 %-platser för brukarna.

Socialservice

Resultaträkning				
Social service				
Belopp i euro	Bokslut 2019	Budget 2020	Ram 2021*	Budget 2021
Försäljningsintäkter	1 238 493	1 312 602		
Avgiftsintäkter	157 422	198 400		
Understöd och bidrag	269 766	270 000		
Övriga intäkter	3 138	23 000		
Summa VERKSAMHETSINTÄKTER	1 668 819	1 804 002	0	0
Löner och arvoden	-1 829 248	-1 989 968		
Lönebikostnader	-480 279	-550 021		
Summa Personalkostnader	-2 309 526	-2 539 989		
Köp av tjänster	-8 969 664	-8 544 155		
Material, förnödenheter och varor	-80 828	-68 490		
Understöd	-1 924 272	-2 112 700		
Övriga verksamhetskostnader	-25 978	-25 691		
Interna verksamhetskostnader	-197 552	-198 319		
- därav internhyra	-138 608	-140 408		
- därav kost- och lokalservice	-36 424	-36 237		
- därav centrala it kostnader	-20 176	-21 327		
Summa VERKSAMHETSKOSTNADER	-13 507 820	-13 489 345	-11 696 656	-10 966 711
VERKSAMHETSBI DRAG	-11 839 000	-11 685 343		
Årsbidrag	-11 839 000	-11 685 343	-11 696 656	-10 966 711
Avskrivningar och nedskrivningar*	-1 894	0	0	0
ÅRETS RESULTAT	-11 840 894	-11 685 343		
Årets överskott (underskott)	-11 840 894	-11 685 343	-11 696 656	-10 966 711

* Ramen för årsbidraget är reviderat av stadsstyrelsen och avskrivningar och nedskrivningar är i enlighet med budget 2021.

Socialservicens budgetram för 2021 är 11 696 656 euro. Från och med 1.1.2021 övergår socialservicens verksamhet till Kommunernas socialtjänst k.f. Det är därmed KST som uppgör budget för 2021. Staden budgeterar istället ett anslag för köp av tjänster.

Äldreomsorgen

Resultaträkning				
Äldreomsorgen				
Belopp i euro	Utfall 2019	Budget 2020	Ram 2021*	Budget 2021
Försäljningsintäkter	795 203	720 662		
Avgiftsintäkter	1 964 739	2 100 917		
Understöd och bidrag	4 300	4 000		
Övriga intäkter	425 332	432 772		
Summa VERKSAMHETSINTÄKTER	3 189 575	3 258 351	3 472 209	4 754 564
Löner och arvoden	-8 145 884	-8 522 380		
Lönebikostnader	-2 009 334	-2 046 929		
Summa Personalkostnader	-10 155 217	-10 569 310		
Köp av tjänster	-622 174	-557 033		
Material, förnödenheter och varor	-253 935	-218 027		
Understöd	-443 169	-318 000		
Övriga verksamhetskostnader	-251 450	-229 003		
Interna verksamhetskostnader	-3 580 740	-3 626 840		
- därav internhyra	-1 627 977	-1 642 924		
- därav kost- och lokalservice	-1 692 361	-1 712 391		
- därav centrala it kostnader	-180 398	-190 681		
Summa VERKSAMHETSKOSTNADER	-15 306 685	-15 518 212	-16 172 141	-16 870 244
VERKSAMHETSBI DRAG	-12 117 110	-12 259 861		
Årsbidrag	-12 117 110	-12 259 861	-12 699 932	-12 115 680
Avskrivningar och nedskrivningar*	-3 382	-7 000	-6 763	-6 763
ÅRETS RESULTAT	-12 120 492	-12 266 861		
Årets överskott (underskott)	-12 120 492	-12 266 861	-12 706 695	-12 122 443

* Ramen för årsbidraget är reviderat av stadsstyrelsen och avskrivningar och nedskrivningar är i enlighet med budget 2021.

Äldreomsorgens budgetram för 2021 är 12 699 932 euro. Äldrelagen och socialvårdslagens ikraftträdande från och med 1.1.2021 medför behov av förändringsarbete och formalisering av samarbeten.

Tidigare har inte interna överföringar gjorts mellan sociala sektorns olika avdelningar för de platser och den service som äldreomsorgen producerat för personer under 65 år. Förändringar sker dock i samband med att socialservicens verksamhet övergår i Kommunernas socialtjänsts regi. KST avser troligtvis att köpa tjänster av staden för hemtjänst för personer under 65 år samt platser inom effektiverat serviceboende samt institution. Ännu finns inga avtal att utgå från och för äldreomsorgens del är allt tämligen öppet och oklart, men intäkter till följd av försäljning av tjänster är att vänta vilket möter upp en del av det behov som äldreomsorgen har utanför given ram. Försäljning av boendeplatser för personer under 65 år kan inbringa ca 572 000 euro och försäljning av hemtjänstservice ca 626 000 euro. Intäkterna för försäljning av hemtjänstservice är mer osäkert och svårt att prognosticera utan avtal att luta sig mot.

Odalgårdens ombyggnad har skjutits fram i flera omgångar, och utredning av fastigheten har visat att en eventuell om- och tillbyggnad inte är möjlig eller ändamålsenlig. Fortfarande kvarstår renoveringsbehov av fastigheten, och staden behöver därmed ta ställning till Odalgårdens framtid samt vilken vård - och omsorgsnivå Odalgården skall tillhandahålla.

Platsbristen inom äldreomsorgen är ett faktum, och behovet av korttidsplatser är särskilt akut. En utredning av olika möjliga alternativ pågår, där stadens infrastruktursektor bland annat ser över möjligheterna att förvärva S:t Görans pensionärshem för att bygga om fastigheten till korttidsplatser. De utskrivningsklara klienterna från Ålands hälso- och sjukvård upptar idag en alltför stor andel av befintliga korttidsplatser, med den påföljden att platserna inte räcker till för övrig avlastning för närståendevårdarna och korttidsvård. Även i demenskommitténs rapport påtalas behovet av korttidsplatser.

Äldreomsorgens situation är ansträngd, och för att hjälpa upp situationen behöver följande åtgärder vidtas:

För köp av platser 725 000 euro.

Stöd för närståendevård utökas med 29 000 euro.

En ordinarie föreståndare på Trobergshemmet inrättas till en kostnad av 67 800 euro. Inrättandet av tjänsten innebär att ESB och institution får egna föreståndare, vilket betyder att personal- och klientantalet samt kontakterna till anhöriga blir mer hanterbart. Föreståndarna kan vara mer tillgängliga för personalen på både ESB och institution. På detta sätt kan även omvårdnadsledarnas roll förstärkas för att uppnå ökad stabilitet och tydligare struktur i organisationen. Föreståndaren kan tillsammans med omvårdnadsledaren arbeta med kvalitets- och utvecklingsarbetet inom sin enhet. Arbetet med att se över äldreomsorgens organisation och personalsituation behöver fortsätta under budgetåret.

En plats som sjukskötare 75 % utökas till 100 % till en merkostnad av 12 100 euro. Samtidigt sänks en plats som närvårdare från 100 % till 75 % till en minskad kostnad av 9 500 euro vilket leder till en budgetökning om 2 600 euro. Sjukskötarens arbetsuppgifter har ändrat karaktär under de senaste åren eftersom multisjuka klienter från ÅHS skrivs ut snabbare än tidigare. Sänkningen av närvårdarplatsen med samma procent är ett sätt att hålla sig inom befintlig personaldimensionering.

Hyrorna för effektiverat serviceboende höjdes senast 2017. En höjning av hyrorna för ESB med en höjning på 1,4 %, utgående från fastighetsavdelningens allmänna hyreshöjning, innebär en intäktsökning om ca 9 000 euro.

Lokalvården på Trobergshemmet och Odalgården utökas, vilket inkluderar städning även på lördagar. Genom detta uppnås en jämnare balans av lokalvård inom äldreomsorgens boenden Odalgården och Trobergshemmet och renligheten höjs till minsta möjliga kostnad. För att lokalvården skall kunna ombesörja diskning på helger eller kvällar, krävs en betydligt större utökning av personal inom lokalvården. För ändamålet budgeteras 63 000 euro.

Det 2-åriga projektet för Drop-in-verksamheten löper ut per den 31.12.2020. Utvärderingen visar att projektet är verkligt positivt och uppskattat av stadens hemmaboende äldre. Projektet övergår till ordinarie verksamhet och 75 000 euro upptas i budgeten för ändamålet.

Äldreomsorgen har möjlighet att överta avtalen för två bilar när socialservicens verksamhet övergår till KST. Leasingkostnaderna för hemtjänstens bilar höjs med 20 000 euro.

Inom äldreomsorgen finns flera osäkerhetsfaktorer med tanke på den pågående pandemin, och behovet av budgetmedel beror på hur situationen fortskrider. Det är ännu oklart i vilken omfattning staden har möjlighet att erhålla ersättning för dessa kostnader av Ålands landskapsregering. Budgeten för leasing av arbetskläder höjs med 35 000 euro till följd av Corona-pandemin. För att kunna tillgodose säkra besök inom äldreomsorgen under pågående pandemi budgeteras 22 000 euro för besöksmoduler. Utöver detta kan tillkomma utgifter för vikarier, skyddsmateria, utökad städning osv.

Stadens hemtjänstpersonal saknar ändamålsenliga omklädningsrum på Johannahemmet. Verksamheten önskar inreda delar av vindsutrymmet till herr- och damomklädningsrum. Förutsättningarna för en ombyggnad utreds i samråd med infrastrukturnämnden och finansieras genom en tillfällig höjning av internhyran. Markiser efterlyses också till Trobergshemmets mest utsatta lägen med en motsvarande finansiering.

Ekonomiplanen

I ekonomiplanen för åren 2022–2023 behöver utökade driftskostnader med anledning av ett nytt daghem beaktas. Det samma gäller utökade driftskostnader vid ett eventuellt förvärv och en ombyggnad av S:t Göranshemmet, eller andra korttidsplatser.

Ifall införandet av servicesedlarna faller väl ut, behöver budgeten utökas.

Infrastrukturnämnden

Verksamhetsområde och verksamhetsidé

Infrastruktursektorn är indelad i tre avdelningar: räddningsverket, fastighetsavdelningen och samhällstekniska avdelningen. Som stöd för verksamheten finns ett kansli innefattande administration, ekonomistöd och kundservice.

Sektorns verksamhetsområde inkluderar:

- räddningsverksamhet innefattande operativ räddningstjänst, ambulanssjukvård, förebyggande arbete mot bränder och olyckor, brandskyddsutbildning, befolkningsskyddsplanering, Strandnäs frivilliga brandkår (FBK) samt räddningsmyndighetsfunktionen i sex samarbetskommuner.

- planering, byggande samt drift och underhåll av stadens fastigheter.

- allmänna områden, parker och grönområden och specialobjekt.

- gator, gc-vägar och trottoarer och andra trafikleder samt parkeringsövervakning och kollektivtrafik.

- VA-ledningsnät och reningsverk för staden och sex samarbetskommuner.

- utförande av mätningförrättningar och förande av fastighetsregister, karthantering samt beredning av ärenden gällande markinköp, försäljning och arrende.

Infrastruktursektorn erbjuder alla mariehamnare och besökare en trygg och välskött stad med en väl fungerande infrastruktur dygnet runt. Sektorn tillhandahåller ändamålsenliga, väl underhållna och energieffektiva lokaler. Verksamheten bedrivs med hjälp av en samarbetsvillig och kunnig personal i samråd med entreprenörer eller andra aktörer.

Infrastruktursektorn upprätthåller en räddningstjänst och ambulanssjukvård med god utryckningsberedskap och en hög servicenivå, vilket gör att de som bor och vistas i Mariehamn kan känna sig trygga. Det förebyggande arbetet görs i samarbete med fastighetsägare och verksamhetsidkare. Verksamheten omfattar regelbunden brandsyn, rådgivning, syner i samband med bygglov och administration av automatiska larmläggningar. En högkvalitativ utbildning erbjuds i samarbete med Ålands sjösäkerhetscentrum. Kursverksamheten för sjöfarare är godkänd av både Finlands och Sveriges sjöfartsmyndigheter. I övrigt erbjuds kurser i allmänt brandskydd för företag, i inrättningar och privatpersoner i alla ålderskategorier. Räddningsverket genomför även sjukvårdsutbildning av frivilliga första insatsgrupper och för stadens anställda.

Infrastruktursektorn förser stadens olika verksamheter med ändamålsenliga lokaler och sköter och underhåller över 50 fastigheter så att deras värde består eller förbättras samtidigt som reparations- och underhållskostnaderna och energianvändningen minskas. En kontinuerlig dialog förs med nyttjarna om fastighetsanvändningen och behovet av verksamhetsändringar. Sektorn genomför planering av nya projekt och handhar deras projektledning.

Infrastruktursektorn erbjuder ett varierat utbud av tomter för ny bosättning och tillhandahåller attraktiva och säkra gatu- och parkanläggningar samt fritidsområden. Gator, gc-vägar och trottoarer planeras och underhålls på ett sådant sätt att trafiksäkerheten förbättras. Både drifts- och reinvesteringsprojekt genomförs med tanke på långsiktighet och god driftskostnadseffektivitet. Sektorn erbjuder en miljö- och handikappanpassad kollektivtrafik som utgör ett alternativ till bilen. Kartinformationen är behovsanpassad, korrekt och den upprätthålls med modern utrustning. Nya kartprodukter utvecklas såväl för stadens behov som för externa användare.

Sektorn levererar ett rent vatten med få drifts- och kvalitetsstörningar, tar emot avloppsvattnet i staden och från samarbetskommuner och renar det bättre än vad tillståndsmyndigheterna kräver samt kontrollerar att dagvattnet inte påverkar vattnen kring staden skadligt.

Omvärldsanalys

En väl fungerande fysisk infrastruktur är en central del i ett samhälles funktion. Den är en förutsättning för att människor ska kunna utföra sina dagliga göromål och för att kommunen skall kunna tillhandahålla service för medborgare och brukare.

En övergripande utmaning för infrastrukturektorn är att tillhandahålla en acceptabel service- och beredskapsnivå på sina verksamheter trots att anslagen för verksamheterna över tid har minskat i förhållande till verksamhetsområdet. Budgeten för driften av stadens allmänna områden för år 2020 ligger till exempel på en nivå som är lägre än 10 år tidigare trots att staden utbyggs kontinuerligt under åren med mer arbetsintensiva områden. Den egna verksamheten behöver kontinuerligt utvärderas mot privata alternativ eller alternativ i den tredje sektorns regi. Bolagiseringar skall genomföras när dessa är till fördel för staden. En kommitté utredde tidigare hela tekniska sektorns organisation inklusive resurstilldelning och maskininnehav, och kom med förslag till fortsatta åtgärder.

Effekterna av Covid-19 inom sektorn har hittills varit begränsade. De samhällskritiska enheterna har vidtagit åtgärder för att kunna säkra verksamheten. Sektorn har inga anläggningar som stängts för allmänheten samtidigt som tidigare budgetramar tillsvidare kunnat bibehållas.

Staden har byggt nya bostadsområden och det finns ett stort antal lediga flerfamiljstomter för exploatering. I dagsläget finns ett begränsat antal egnahemstomter i olika delar av staden, men nya egnahemshus- och radhusomter erbjuds i Södra Lillängen hösten 2020. Staden förtätas dels för att skapa ökad inflyttning och dels för att möjliggöra företagsetableringar. Förtätningar i centrum kan utnyttja befintlig infrastruktur, minskar bilberoendet och bidrar till ökad handel och är därför prioriterade. Ett trafikförsörjningsprogram som baserar sig på ny lagstiftning tas fram av landskapsregeringen, varvid trafiken i tätortsområden behöver prioriteras. Stadens avtal för kollektivtrafiken har förlängts att gälla hela 2021 för att möjliggöra en upphandling av landskapsregeringen.

Staden är i stort välskött och nivån på skötseln av allmänna områden behöver garanteras som en del av stadens attraktionskraft. Arrangemang såsom Tall Ships Races i juli 2021 och Åland 100 år som pågår från juni 2021 till juni 2022 förutsätter också att minst nuvarande resurser kan bibehållas. Sektorn räknar med att eventuella extra arrangemang finansieras via separata projektbudgeter. Staden är till för alla och frågor kring tillgänglighet beaktas i planeringen och i samband med ombyggnader både i uterummet och i stadens fastigheter. Ålandsvägen har nyligen byggts om till en modern stadsgata med en mera jämlik trafikmiljö.

Trots ett tryck på sänkta budgetanslag kommer det att finnas ett ökande behov av underhåll och ersättande investeringar när bland annat ledningsnät föråldras samtidigt som nya byggs. På de avgiftsbelagda delarna av verksamheten finansieras detta via avgifterna. En utökning av Lotsbroverkets reningskapacitet har utretts på nytt i syfte att få fram alternativa tekniska lösningar med lägre kostnader. Tidtabellen och förverkligandet har diskuterats med samarbetskommunerna men i detta skede ingår inga investeringsanslag i budgeten.

Räddningsverket personalförsörjning är fortfarande en utmaning. Efter att det inte blev någon gemensam räddningsmyndighet kan räddningsverket nu stärka och utveckla den egna verksamheten tillsammans med samarbetskommunerna. Omfattningen av fastighetsförvaltningen styrs av sektorernas behov av lokaler och önskemål om nya lokaler finns framför allt inom bildnings- och sociala sektorn med därmed ökade internhyror. Mariebad behöver renoveras. Nya lagstiftningskrav på skötsel och underhåll och ett behov av att modernisera befintliga byggnader till en högre standard än vad som gäller idag gör också att det finns ett behov av att höja internhyran. En eventuell återbetalning av avdelningens underskott från tidigare år skulle också förutsätta en hyreshöjning. Det är viktigt att staden kan hyra ut eller avyttra byggnader som inte behövs för den egna verksamheten. Arbetet med energioptimering och centraliserad driftövervakning av fastigheterna bedrivs strukturerat och metodiskt. Inomhusmiljöfrågor utreds och åtgärdas i prioriteringsordning. Staden har bra övergripande målsättningar inom jämställdhet, miljöarbete och demokratiåtgärder. Målsättningarna beaktas inom infrastrukturektorn och genomförda åtgärder redovisas.

Driftsbudget

Resultaträkning				
Infrastrukturnämnden				
Belopp i euro	Bokslut 2019	Budget 2020	Ram 2021*	Budget 2021
Försäljningsintäkter	1 628 577	2 206 961		
Avgiftsintäkter	78 969	48 096		
Understöd och bidrag	93 028	0		
Övriga intäkter	2 105 432	1 859 812		
Interna verksamhetsintäkter	10 777 425	10 790 449		
Summa VERKSAMHETSINTÄKTER	14 683 431	14 905 317	14 864 044	14 864 044
TILLVERKNING FÖR EGET BRUK	79 642	138 749	140 720	140 720
Löner och arvoden	-4 632 646	-5 032 128		
Lönebikostnader	-1 122 445	-1 301 600		
Summa Personalkostnader	-5 755 090	-6 333 728		
Köp av tjänster	-2 990 906	-2 210 893		
Material, förnödenheter och varor	-2 803 888	-2 419 809		
Understöd	-18 312	-21 401		
Övriga verksamhetskostnader	-349 586	-1 360 984		
Interna verksamhetskostnader	-5 353 475	-5 393 602		
- därav internhyra	-856 917	-868 914		
- därav kost- och lokalservice	-110 546	-110 748		
- därav centrala it kostnader	-121 160	-128 066		
Summa VERKSAMHETSKOSTNADER	-17 271 257	-17 740 418	-17 784 764	-17 784 764
VERKSAMHETS BIDRAG	-2 508 185	-2 696 352		
Årsbidrag	-2 508 185	-2 696 352	-2 779 999	-2 779 999
Avskrivningar och nedskrivningar*	-3 650 772	-3 889 464	-3 841 666	-3 833 150
Extraordinära poster	32 964	0		
ÅRETS RESULTAT	-6 125 993	-6 585 816		
Årets överskott (underskott)	-6 125 993	-6 585 816	-6 621 665	-6 613 150
* Ramen för årsbidraget är reviderat av stadsstyrelsen och avskrivningar och nedskrivningar är i enlighet med budget 2021.				

Anslaget Infrastrukturnämnden exklusive VA-verket har enligt budgetramen för år 2021 ett driftsnetto om - 2 779 999 euro exklusive avskrivningar (- 6 621 665 euro med avskrivningar). VA-verket redovisas separat och anslaget skall visa ett överskott om 390 109 euro inklusive avskrivningar. En fördelning av anslaget på de olika avdelningarna och mellan verksamheter framkommer nedan.

Inga ändringar i verksamheten föreslås, men såsom tidigare presenterats finns ett underhållsunderskott speciellt vad gäller den offentliga miljön. Budgetförslaget följer ramen och utgår från en oförändrad personalstyrka. En detaljerad personalplan presenteras i verksamhetsplanen. Enligt förvaltningsstadgan beslutar infrastrukturnämnden om avgifter och taxor som hör till nämndens ansvarsområde såvida det inte enligt lag ankommer på annan myndighet. En indexjustering enligt budgetdirektiven tillämpas generellt, men VA-avgifterna balanseras enligt överskottskravet i budgetramen. Beslut om nämndens avgifter och taxor tas i samband med detaljbudgeten.

Räddningsverket

Räddningsverkets detaljbudget inklusive avskrivningar balanserar på ett resultat om - 2,2 miljoner euro. Som en konsekvens av den gemensamma räddningsmyndighetens fall sköts räddningsledarberedskapen i egen regi för staden samt dess avtalskommuner. Detta medför en kostnadsökning i form av ökade beredskapsersättningar men den kan hanteras inom given driftsram. Den formella kompetensen finns redan inom räddningsverket så några nya tjänster behövs inte. Räddningsverket slutar också i enlighet med tidigare beslut att hålla beredskap som första uttryckande enhet inom 043-området (Möckelö, Solberget och Kalmarnäs). En räddningsdykare kommer att utbildas under året och finansieras av landskapsregeringen enligt avtal.

Den externa brandsäkerhetsutbildningen för sjöfarten ligger i en fas då certifieringen för sjöfolket ska förnyas. Detta medför normalt ett ökat tryck på den externa utbildningen men rådande pandemi gör att osäkerheten är mycket stor. Den lokala rederinäringen som är grunden till den externa utbildningens intäkter står på mycket svaga ben. Flertalet rederier i närområdet permitterar, samarbetsförhandlar och säger upp personal. Fartyg ligger till försäljning och antalet anlöp till Åland har rasat. I och med detta finns risken att den externa

utbildningen inte når upp till normala intäktsnivåer och det finns ett behov av att se över räddningsverkets andel i brandsäkerhetskurserna.

Bland driftsprojekten finns förnyande av räddningsutrustning och en anpassning av räddningsverkets konferensrum till lägescentral.

Fastighetsavdelningen

Fastighetsavdelningens driftsnetto är noll genom att internhyrorna täcker verksamhetskostnaderna.

För 2021 höjs internhyrorna med 1,4 % procent. Konsumtionsutgifterna ökar 2 % för VA och förväntas höjas något för fjärrvärme, medan elpriset förväntas sjunka. Ett arbete att se över vilka byggnader staden har behov och skäl att äga pågår. Strandnäs gård såldes under 2020 och från årsskiftet 2020-2021 blir samtliga kontorsytor på Nyfahlers samt Tallbacken uthyrda till KST.

Arbetet med yttre fastighetsunderhåll, bland annat fasadmålning och fönsterarbeten fortsätter under 2021 med bland annat fortsatt fönsterreparation på Stadshuset, färdigställande av fasadmålning och finsnickerier vid Doktorsvillan och fönster- och fasadarbeten vid Stadsbiblioteket. Under sommaren planeras för ytskiktrensning av ytterligare fem klassrum i Ytternäs.

I stadens byggnader finns fastighetsteknik av varierande omfattning, vilka tenderar att öka över tid. Utöver det har nya lagkrav, bland annat kring ventilationsbesiktningar och anslutande arbeten medfört att både kostnader och arbetsmängd ökat. Vidare pågår ett arbete med att identifiera och prissätta respektive storköksutrustning för att identifiera driftskostnader för köken.

Arbetet med att planera kommande års driftsprojekt pågår och för bland annat ventilationsbesiktningar och rengöringar, årliga besiktningar och energibesparingsåtgärder finns det mesta arbetet planerat.

Behov av verksamhetsändringar utöver ram

En översyn av internhyresnivåerna kommer redan på kort sikt att bli nödvändig eftersom nuvarande internhyressystem med indexhöjningar inte hanterar de ökade driftskostnaderna bland annat beroende på nya lagkrav och av hyresgästerna önskade moderniseringar. Fastighetsavdelningen har i balansräkningen idag också ett underskott från tidigare år, vilket borde regleras i samband med att internhyrorna ses över.

Samhällstekniska avdelningen exklusive VA-verket

Driftsnettot för den skattebelastande verksamheten inklusive avskrivningar är - 4,4 miljoner euro.

Mätningseenheten bidrar med ett positivt driftsnetto om 1,0 miljoner euro (arrendeinkomsterna ingår här) medan park- och gatuverksamheten har ett driftsnetto om - 5,4 miljoner euro. Kostnaderna för vinterunderhållet har budgeterats till 220 000 euro. Beloppet är tillräckligt under en mild vinter men räcker inte till under snörika vintrar. Prioriteringar och ambitionsnivåer ses över kontinuerligt, men på grund av att nya bostadsområden har färdigställts med några års mellanrum är det svårt att få resurserna att räcka till mera än för allt nödvändigt underhåll.

Avtalet för stadens kollektivtrafik med Viking Line Buss Ab förlängdes november 2019 att gälla till och med den 31.12.2021. Med stöd av den nya landskapslagen om ordnande av kollektivtrafiktjänster tar landskapsregeringen fram ett trafikförsörjningsprogram i vilket definieras behovet av all kollektivtrafik på Åland samt mål för kollektivtrafikförsörjningen. Stadens och grannkommunernas kollektivtrafik integreras i en planerad ny tätortstrafik. Enligt erhållna uppgifter kommer trafikförsörjningsprogrammet på remiss under hösten 2020. Därefter upphandlar landskapsregeringen all åländsk kollektivtrafik med en planerad start för trafiken 1.1.2022.

Kostnader för driften för det nya bostadsområdet Södra Lillängen har av nämnden budgeterats inom ram med totalt 60 000 euro i enlighet med tidigare presenterade kalkyler, varav 25 000 euro som en del av nämndens driftsnetto och resten under avskrivningar. De ökade driftkostnaderna beror främst på skötsel av områdets kommunalteknik som är anpassad och byggd för att fuktbalansen i jorden vid närliggande naturområden bibehålls oförändrade för att bevara sällsynta växter.

I 2020 års budget ingick ett anslag för utökad källsortering i centrum. I denna budget ingår en fortsättning med ett anslag om 15 000 euro för att möjliggöra en utvidgning i centrum eller andra strategiska områden med tre fack; brännbart, glas och metall. Motsvarande anslag behövs även 2022 varefter en utvärdering görs med tanke på eventuell fortsättning.

Enligt lag om fastighetsförärrättningsavgift fastställs avgifterna i en fastighetsförärrättningsavgiftstaxa, om vilken stadsfullmäktige beslutar. Den senaste justeringen gjordes år 2018. Med hänvisning till en låg inflationstakt föreslås att dessa taxor hålls oförändrade i budgeten för år 2021.

Behov av verksamhetsändringar utöver ram

Under några av de senaste åren har avdelningen tilldelats extra anslag för satsningar främst i centrum, men behov av extra satsningar finns även utanför centrum. Ett årligt anslag om 150 000 euro skulle bidra till en minskning av underhållsunderskottet.

Motionen om dricksfontäner är slutbehandlad. Frågan om eventuella budgetmedel för projektet skulle tas upp i samband med kommande budgeter. I samband med beredningen av motionen presenterades ett förslag till en kostnad om cirka 15 000 som inte i dagsläget ingår i budgeten. En motion om belysning längs strandpromenaden från Västra hamnen till Horelliområdet är också slutbehandlad men utan att projektet slutligen konkretiserats eller prioriterats och i budgeten ingår inga anslag för projektet.

VA-verket

Resultaträkning				
VA-verket				
Belopp i euro	Bokslut 2019	Budget 2020	Ram 2021*	Budget 2021
Försäljningsintäkter	4 244 737	4 276 025		
Övriga intäkter	169 501	192 438		
Interna verksamhetsintäkter	353 459	415 950		
Summa VERKSAMHETSINTÄKTER	4 767 696	4 884 414	4 890 490	4 890 490
TILLVERKNING FÖR EGET BRUK	47 641	52 727	47 273	47 273
Löner och arvoden	-547 793	-533 988		
Lönebikostnader	-132 671	-155 022		
Summa Personalkostnader	-680 464	-689 010		
Köp av tjänster	-297 157	-355 866		
Material, förnödenheter och varor	-1 462 582	-1 559 790		
Övriga verksamhetskostnader	-25 494	-12 446		
Interna verksamhetskostnader	-867 674	-926 293		
- därav internhyra	-50 331	-51 036		
- därav kost- och lokalservice	-5 465	-5 729		
- därav centrala it kostnader	-20 372	-21 534		
Summa VERKSAMHETSKOSTNADER	-3 333 371	-3 543 405	-3 521 741	-3 521 741
VERKSAMHETS BIDRAG	1 481 966	1 393 736		
Årsbidrag	1 481 966	1 393 736	1 416 022	1 416 022
Avskrivningar och nedskrivningar*	-947 073	-998 422	-1 025 914	-1 025 914
ÅRETS RESULTAT	534 893	395 314		
Årets överskott (underskott)	534 893	395 314	390 108	390 108

* Ramen för årsbidraget är reviderat av stadsstyrelsen och avskrivningar och nedskrivningar är i enlighet med budget 2021.

Anslaget VA-verket har i budgetramen ett överskott om 390 108 euro och kostnaderna och intäkterna balanseras enligt detta. För att garantera en långsiktig finansiering av VA-verkets behov för reinvesteringar bedöms att överskottet ligger på en rimlig nivå.

Belastningen i Lotsbroverket är för tillfället vid den dimensionerande teoretiska reningskapaciteten. Reningsprocessen fungerar bra och utsläppsvillkoren uppfylls med vissa marginaler. Både befolkningstillväxten inom anslutna kommuner och ökningen av belastningen från anslutna industrier påverkar tidtabellen för en utökning av behandlingskapaciteten. Norra Ålands avloppsvatten Ab och Jomala kommun har tidigare anhållit om en utökning av sina kapacitetsreservationer med cirka 30 %. En ny förstudie över alternativa kostnadseffektiva sätt att i framtiden öka verkets kapacitet färdigställdes 2019. Båda samarbetsparterna har aviserat att tidtabellen för framtida utökning av deras kapacitetsreservationer är öppen för tillfället. Volymen sålt vatten bedömdes tidigare ha stabiliserat sig på en nivå om cirka 800 000 m³ per år. Effekter av pandemin hos en del abonnenter minskar vattenförsäljningen under 2020. Budgetförslaget på 770 000 m³ sålt vatten bygger på antagandet att situationen normaliseras under 2021.

Investeringsbudget

Investering	Avskr. antal år	Totalbudget	Bokslut 2019	Budget * 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan År 2021-2023 2023	S:a totalt
Infrastrukturnämnden exkl. Va-verket								
Inkomster			382 173	770 000	80 000	0	0	80 000
Utgifter			-1 576 309	-7 561 428	-2 125 000	-1 220 000	-1 015 000	-4 360 000
Totalt			-1 194 136	-6 791 428	-2 045 000	-1 220 000	-1 015 000	-4 280 000
50001 Nytt bostadsområde, S. Lilläng								
Inkomster			0	0	0	0	0	0
Utgifter			-88 741	-942 740	0	0	0	0
Netto	20	-1 030 000	-88 741	-942 740	0	0	0	0
50015 Centrumplanering								
Inkomster			0	0	0	0	0	0
Utgifter			-124 854	0	0	0	0	0
Netto	10	-75 000	-124 854	0	0	0	0	0
50016 Trafikljus, Storg-Ålandsv								
Inkomster				0	0	0	0	0
Utgifter				-200 000	0	0	0	0
Netto	10			-200 000	0	0	0	0
50039 Upprustning Ö.hamn								
Inkomster					0	0	0	0
Utgifter					-40 000	0	0	-40 000
Netto	20				-40 000	0	0	-40 000
50185 Koordinat- och höjdsystem								
Inkomster			0	0	0	0	0	0
Utgifter			-42 618	-20 000	0	0	0	0
Netto	5	-60 000	-42 618	-20 000	0	0	0	0
50186 Ortografokarta laserskanning								
Inkomster					0	0	0	0
Utgifter					-40 000	0	0	-40 000
Netto	5				-40 000	0	0	-40 000
50249 GC-vägar och gångstigar								
Inkomster			0	0	0	0	0	0
Utgifter			-95 757	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-300 000
Netto	20		-95 757	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-300 000
52037 Flakbil med kran AWD								
Inkomster			0		0	0	0	0
Utgifter			-72 041		0	0	0	0
Netto	10		-72 041		0	0	0	0
52038 Flakbil med kran								
Inkomster			0		0	0	0	0
Utgifter			-65 476		0	0	0	0
Netto	10		-65 476		0	0	0	0
52039 Upphandling traktor								
Inkomster				0	0	0	0	0
Utgifter				-75 000	0	0	0	0
Netto	10			-75 000	0	0	0	0
59900 Projekteringar								
Inkomster				0	0	0	0	0
Utgifter				-130 000	-130 000	-130 000	-130 000	-390 000
Netto	30			-130 000	-130 000	-130 000	-130 000	-390 000
59995 Gatuarbeten efter VA-grävningar								
Inkomster				0	0	0	0	0
Utgifter				-50 000	-250 000	-300 000	-300 000	-850 000
Netto	20			-50 000	-250 000	-300 000	-300 000	-850 000
xxxxx Fordon								
Inkomster				0	0	0	0	0
Utgifter				-772 303	-300 000	-150 000	-150 000	-600 000
Netto	30			-772 303	-300 000	-150 000	-150 000	-600 000
* Aktuell budget.								

Investering	Avskr. antal år	Totalbudget	Bokslut 2019	Budget* 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023	Plan År 2021-2023 S:a totalt
60003 Mariebad, reinvestering								
Inkomster					0	0	0	0
Utgifter					-300 000	0	0	-300 000
Netto	20				-300 000	0	0	-300 000
60005 Mariebad, grundrenovering								
Inkomster (LR-beslut om max 750 000 euro i bidrag)				600 000	0	0	0	0
Utgifter				-4 100 000	0	0	0	0
Netto	20			-3 500 000	0	0	0	0
60013 Strandnäs N, nytt skolbibliotek								
Inkomster			0	0	0	0	0	0
Utgifter			-60 400	-764 600	0	0	0	0
Netto	40	-825 000	-60 400	-764 600	0	0	0	0
60064 Renovering av k-hus vid Skutan								
Inkomster			0	0	0	0	0	0
Utgifter			-49 777	0	0	0	0	0
Netto	40		-49 777	0	0	0	0	0
60066 Strandnäs skola, tak och ventilation								
Inkomster					0	0	0	0
Utgifter					-750 000	0	0	-750 000
Netto	40				-750 000	0	0	-750 000
60067 Grundförbättringar i fastigheter								
Inkomster					0	0	0	0
Utgifter					0	-300 000	-300 000	-600 000
Netto	30				0	-300 000	-300 000	-600 000
60332 Läromedelscentralen, dispositionsrätt								
Inkomster			0	0	0	0	0	0
Utgifter			-128 853	0	0	0	0	0
Netto	10		-128 853	0	0	0	0	0
60409 Mariebad, styrning reningsprocess								
Inkomster			0	0	0	0	0	0
Utgifter			-48 215	-51 785	0	0	0	0
Netto	20		-48 215	-51 785	0	0	0	0
70719 Östernäsvägen (Genv-Alv)								
Inkomster				0	0	0	0	0
Utgifter				-150 000	0	0	0	0
Netto	20			-150 000	0	0	0	0
70096 Apalängen								
Inkomster						0	0	0
Utgifter						-120 000	0	-120 000
Netto	20					-120 000	0	-120 000
83106 Transportbil								
Inkomster			0	0	0	0	0	0
Utgifter			-45 140	-35 000	-55 000	0	-35 000	-90 000
Netto	10		-45 140	-35 000	-55 000	0	-35 000	-90 000
83108 Ambulans, Räddningsverket								
Inkomster				170 000	0	0	0	0
Utgifter				-170 000	0	0	0	0
Netto	10			0	0	0	0	0
83133 Skylift								
Inkomster			350 000	0	0	0	0	0
Utgifter			-722 265	0	0	0	0	0
Netto	10		-372 265	0	0	0	0	0
83144 Fältchefsbil								
Inkomster			32 173	0	0	0	0	0
Utgifter			-32 173	0	0	0	0	0
Netto	10		0	0	0	0	0	0
83xxx Ledningsfordon								
Inkomster						0	0	0
Utgifter						-120 000	0	-120 000
Netto	10					-120 000	0	-120 000
xxxxx Vattendykarbil, Räddningsverket								
Inkomster					80 000	0	0	80 000
Utgifter					-160 000	0	0	-160 000
Netto	10				-80 000	0	0	-80 000

* Aktuell budget.

Investeringsbudgeten för år 2021 och planåren består av investeringar i infrastrukturella anläggningar samt byggnader och lokaler för att skapa verksamhetsförutsättningar för stadens övriga sektorer och enheter. I budgetförslaget ingår anslag för sådana projekt där antingen projektet avancerat så långt att det finns en tillräckligt noggrann kostnadskalkyl eller där anslag reserverats för återkommande behov (grundförbättringar i stadens fastigheter och gatuarbeten efter VA-verkets grävningar samt reinvesteringar). Anslag för projekteringar ingår i budgeten och under året torde det bli behov av projektvisa tilläggsbudgeter för att kunna förverkliga något av de projekt som projekteras. Budgeten för år 2021 beaktar ändringar i räntor och avskrivningar för budgeterade projekt. Räntor och avskrivningar samt eventuella ökade driftskostnader med anledning av kommande investeringar behöver beaktas i budgetramar längre fram. Investeringar i stadens fastigheter beaktas i form av ökad internhyra och inom VA-verket finansieras dessa inom ramen för avgifterna.

Räddningsverket

I budgeten för år 2021 ingår ett anslag om 55 000 euro för transportbil och om 160 000 euro för en vattendykarbil med ett landskapsbidrag om 50 %.

INVESTERINGAR UTANFÖR RAM

Stadens avtalsbrandkår, Strandnäs FBK bedriver sin verksamhet i lokaler som hyrs från den privata sektorn. Hyreskostnaderna uppgår till cirka 50 000 euro per år exklusive elkostnader. Kostnaderna stiger kontinuerligt då hyran justeras regelbundet. En nyinvestering i lokaler för stadens avtalsbrandkår skulle sänka driftskostnaderna avsevärt på lång sikt, ge ändamålsenliga utrymmen för avtalsbrandkåren samt främja arbetsmiljön för avtalsbrandkårens manskap och medlemmar.

En utredning om räddningsverksfastighetens grundförhållanden samt provtagning av marken under fastigheten bör genomföras. Räddningsstationen är byggd på samma plats där ett sågverk med impregneringsanläggning tidigare låg vilket troligtvis medför att markbädden är kontaminerad av gifter från impregneringsbadet. Ovanstående behöver genomföras som ett första steg i en framtida ut/ombyggnad av räddningsstationen då dagens utrymmen inte längre är helt ändamålsenliga för den verksamhet som bedrivs.

Fastighetsavdelningen

I budgeten för 2021 ingår ett takbyte och ett nytt tillkommande ventilationsaggregat vid Strandnäs södra. Vid Mariebad byts delar av reningsanläggningen och styrsystem i väntan på ett slutligt beslut gällande en grundrenovering.

INVESTERINGAR UTANFÖR RAM

För utbyggnaden av Ytternäs skola finns redan godkända skissritningar för ett projekt på upp till 1,95 miljoner euro och ett separat beslut om en slutlig investeringsbudget behöver tas när detaljprojekteringen slutförts. En förprojektering av ett nytt daghem i anslutning till Strandnäs skola pågår som underlag för en kommande kostnadsbedömning och eventuell separat budgetering. Arbetet med ett systemförslag för ett nytt ventilations- och värmesystem i Stadshuset pågår också och ska utmynna i en kostnadsbedömning och eventuell separat budgetering. Ytterligare projekt som tidigare diskuterats är en utökning av antalet platser för effektiviserat serviceboende inom äldreomsorgen, en upprustning av byggnaderna på Lilla Holmen samt grundrenoveringar av Övernäs skola och andra äldre byggnader.

Samhällstekniska avdelningen exkl VA-verket

I budgeten för 2021 och planåren ingår ett årligt anslag för att kunna återställa och grundreparera gator i samband med VA-verkets grävningsarbeten. Projekten budgeteras närmare i detaljbudgeten. Ett årligt anslag för utbyte av fordon och maskiner samt gc-vägar ingår enligt tidigare planering. Ett anslag för projektering av parkanläggningar i Österhamn ingår, men förutsätter att hamnbolaget samtidigt genomför en projektering av kajanläggningarna. Ett anslag ortofotokarta med laserskanning ingår också. Ett anslag för utbyggnad av våtmark vid Apalängen ingår år 2022.

INVESTERINGAR UTANFÖR RAM

För ett antal projekt saknas underlag för att kunna beräkna budget eller att tidpunkten för när projektet kan genomföras är öppen. Hit hör bland annat projektet Lejdargränd och Enslinjen i Horelliområdet som skjuts fram med anledning av en försenad byggstart för planerade höghusprojekt. Även tidigare planerad utbyggnad av en eller flera centrungator väntar på delgeneralplanen och beslut om prioriteringar av kommande utbyggnader, samma gäller även övriga konsekvenser av generalplanen som budgeteras efter att planen godkänts och konkreta projekt föreligger. Anslag för en utbyggnad av den planerade upprustningen av

Österhamn kan tas upp efter en detaljprojektering och efter att hamnbolaget genomfört en utbyggnad av de stödjande kajanläggningarna. Upprustningen av Lilla Holmen görs i takt med att planer för renoveringar och ombyggnader godkänns. Anslag för Rönnebergs torg tas upp när projektet blir aktuellt. En utbyggnad av Godbyvägen, södra ingår inte i planerna.

VA-verket

Investering	Avskr. antal år	Totalbudget	Bokslut 2019	Budget * 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023	Plan År 2021-2023 S:a totalt
VA-VERKET								
Inkomster			40 259	0	0	0	0	0
Utgifter			-858 274	-2 430 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-3 000 000
Totalt			-818 015	-2 430 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-3 000 000
50001 Nytt bostadsområde, S. Lilläng								
Inkomster				0	0	0	0	0
Utgifter				-610 000	0	0	0	0
Netto	30	-630 000		-610 000	0	0	0	0
57022 Genvägen								
Inkomster			0	0	0	0	0	0
Utgifter			-52 067	-20 000	0	0	0	0
Netto	30	-100 000	-52 067	-20 000	0	0	0	0
59900 Projekteringar								
Inkomster			0	0	0	0	0	0
Utgifter			-19 774	0	0	0	0	0
Netto	30		-19 774	0	0	0	0	0
59999 Ospecificerat								
Inkomster				0	0	0	0	0
Utgifter				0	-1 000 000	-1 000 000	-2 000 000	
Netto	30			0	-1 000 000	-1 000 000	-2 000 000	
70502 Pumpstationer, uppgradering								
Inkomster			0	0	0	0	0	0
Utgifter			-38 233	-30 000	-30 000	0	0	-30 000
Netto	30		-38 233	-30 000	-30 000	0	0	-30 000
70507 Stamavlopp								
Inkomster				0	0	0	0	0
Utgifter				-400 000	0	0	0	0
Netto	30	-800 000		-400 000	0	0	0	0
70510 Havsgatan; Marieg-Skilln.g.								
Inkomster			0	0	0	0	0	0
Utgifter			-69 262	0	0	0	0	0
Netto	30		-69 262	0	0	0	0	0
70521 Styrmansgatan, Ålandsv- Idrottsg								
Inkomster			0	0	0	0	0	0
Utgifter			-72 914	0	0	0	0	0
Netto	30		-72 914	0	0	0	0	0
70522 Neptunigatan, Norrag- N. Esplanadg								
Inkomster			0	0	0	0	0	0
Utgifter			-80 149	0	0	0	0	0
Netto	30		-80 149	0	0	0	0	0
70523 Lotsbroverket, gasmotor intercooler								
Inkomster			14 718	0	0	0	0	0
Utgifter			-47 295	0	0	0	0	0
Netto	10		-32 577	0	0	0	0	0
70524 Lotsbroverket, slamcentrifug uppgradering								
Inkomster			13 702	0	0	0	0	0
Utgifter			-44 031	0	0	0	0	0
Netto	10		-30 329	0	0	0	0	0
70525 Lotsbroverket, slamcontainrar								
Inkomster			11 838	0	0	0	0	0
Utgifter			-38 040	0	0	0	0	0
Netto	10		-26 202	0	0	0	0	0

* Aktuell budget.

Investering	Avskr. antal år	Totalbudget	Bokslut 2019	Budget* 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023	Plan År 2021-2023 S:a totalt
70569 Ceders pumpstation								
Inkomster				0	0	0	0	0
Utgifter				-400 000	-40 000	0	0	-40 000
Netto	30			-400 000	-40 000	0	0	-40 000
70586 Lotsbroverket proj kapacit								
Inkomster			0	0	0	0	0	0
Utgifter			-8 108	0	0	0	0	0
Netto	30		-8 108	0	0	0	0	0
70668 Brunnar, ventiler, lednings								
Inkomster			0	0	0	0	0	0
Utgifter			-160 702	-80 000	-140 000	0	0	-140 000
Netto	30		-160 702	-80 000	-140 000	0	0	-140 000
70715 Hindersbölevägen								
Inkomster				0	0	0	0	0
Utgifter				-100 000	0	0	0	0
Netto	30			-100 000	0	0	0	0
70716 Parkstigen								
Inkomster			0	0	0	0	0	0
Utgifter			-123 164	0	0	0	0	0
Netto	30		-123 164	0	0	0	0	0
70717 Tusseilagogränd								
Inkomster			0	0	0	0	0	0
Utgifter			-23 505	0	0	0	0	0
Netto	30		-23 505	0	0	0	0	0
70718 Ättehagsstigen								
Inkomster				0	0	0	0	0
Utgifter				-100 000	0	0	0	0
Netto	30			-100 000	0	0	0	0
70719 Östernäsvägen (Genv-Alv)								
Inkomster				0	0	0	0	0
Utgifter				-190 000	0	0	0	0
Netto	30			-190 000	0	0	0	0
70720 Lemlandsvägen (R.kiosk-Nabben)								
Inkomster				0	0	0	0	0
Utgifter				-160 000	0	0	0	0
Netto	30			-160 000	0	0	0	0
70721 Nygatan/Ö. Skolgatan								
Inkomster				0	0	0	0	0
Utgifter				-230 000	0	0	0	0
Netto	30			-230 000	0	0	0	0
70722 Lotsbroverket, maskinutrustning								
Inkomster				0	0	0	0	0
Utgifter				-40 000	-60 000	0	0	-60 000
Netto	10			-40 000	-60 000	0	0	-60 000
70723 Ringvägen 36-40 45-56								
Inkomster					0	0	0	0
Utgifter					-85 000	0	0	-85 000
Netto	30				-85 000	0	0	-85 000
70724 Mjölnergården - Klintvägen								
Inkomster					0	0	0	0
Utgifter					-65 000	0	0	-65 000
Netto	30				-65 000	0	0	-65 000
70725 Ålandsvägen - Ringvägen								
Inkomster					0	0	0	0
Utgifter					-85 000	0	0	-85 000
Netto	30				-85 000	0	0	-85 000
70726 Murargränd								
Inkomster					0	0	0	0
Utgifter					-45 000	0	0	-45 000
Netto	30				-45 000	0	0	-45 000

* Aktuell budget.

Investering	Avskr. antal år	Totalbudget	Bokslut 2019	Budget * 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023	År 2021-2023 S:a totalt
70727 Ringleddning Scheffersgränd								
Inkomster					0	0	0	0
Utgifter					-55 000	0	0	-55 000
Netto	30				-55 000	0	0	-55 000
70728 Mäsvägen - Skräkvägen								
Inkomster					0	0	0	0
Utgifter					-160 000	0	0	-160 000
Netto	30				-160 000	0	0	-160 000
70729 Ledningsnät fältutrustning								
Inkomster					0	0	0	0
Utgifter					-30 000	0	0	-30 000
Netto	30				-30 000	0	0	-30 000
70730 Espen (Kyrkan - Neptunig)								
Inkomster					0	0	0	0
Utgifter					-75 000	0	0	-75 000
Netto	30				-75 000	0	0	-75 000
70731 Lotsbroverket, solpaneler								
Inkomster					0	0	0	0
Utgifter					-40 000	0	0	-40 000
Netto	30				-40 000	0	0	-40 000
75500 Vattenmätare								
Inkomster			0	0	0	0	0	0
Utgifter	10		-81 028	-70 000	-90 000	0	0	-90 000
Netto			-81 028	-70 000	-90 000	0	0	-90 000

* Aktuell budget.

För VA-verkets del är det viktigt att budgeten för förnyelse av ledningsnät och övriga anläggningar kan hållas på den budgeterade nivån om ca en miljon euro årligen. I presenterat förslag till saneringsprojekt för år 2021 prioriteras förnyelse av stadens gamla ledningsavsnitt främst från 1960-talet. I syfte att beakta stadens miljöprogram och fortsätta optimering av energianvändningen i Lotsbroverket ingår ett förslag till anslag på 40 000 euro för installation av solpaneler på maskinhusbyggnadens tak. Ett anslag för projektering av ombyggnad av en avloppspumpstation (Ceders) ingår i budgetförslaget.

INVESTERINGAR UTANFÖR RAM

I den mån förhandlingarna med avtalsparterna resulterar i investeringar budgeteras dessa skilt utgående från att dessa delvis finansieras via direkta andelar i investeringskostnader eller avloppavgifter från avtalsparterna. Det samma gäller även en möjlig framtida utökning av reningskapaciteten i Lotsbroverket.

Byggnadsnämnden

Verksamhetsområde och verksamhetsidé

Verksamheten är lagstadgad och närmare beskriven i plan- och bygglagen och -förordningen.

Byggnadsnämnden ska övervaka byggandet med hänsyn till det allmänna intresset och kontrollera att antagna planer följs, behandla ansökningar om bygglov och andra tillstånd, övervaka att gällande bestämmelser och givna tillstånd följs och att underhållet av byggnader sköts samt ansvara för att rådgivning i byggnadsfrågor ordnas i kommunen. Nämnden rapporterar byggnads statistik och tillhandahåller uppgifter om fastigheter och bestämmelser som berör dessa. Byggnadsinspektionen är byggnadsnämndens berednings- och verkställighetsorgan.

Omvärldsanalys

Budgeten utgår från att byggandet i nuläget fortsätter i stort sätt oförändrat. Möjlig nedgång i byggnation kan uppstå på grund av covid-19, vilket ännu är för tidigt att avgöra.

Södra Lillängen och delgeneralplanen för centrum planeras komma igång under 2021-2023.

Driftsbudget

Resultaträkning				
Byggnadsnämnden				
Belopp i euro	Bokslut 2019	Budget 2020	Ram 2021*	Budget 2021
Försäljningsintäkter	1 420	1 000		
Avgiftsintäkter	124 826	125 000		
Övriga intäkter	3	0		
Interna verksamhetsintäkter	951	0		
Summa VERKSAMHETSINTÄKTER	127 199	126 000	126 336	126 336
TILLVERKNING FÖR EGET BRUK	1 622	0		
Löner och arvoden	-176 841	-219 084		
Lönebikostnader	-41 444	-57 714		
Summa Personalkostnader	-218 285	-276 798		
Köp av tjänster	-12 638	-12 690		
Material, förnödenheter och varor	-4 457	-18 650		
Övriga verksamhetskostnader	-922	-959		
Interna verksamhetskostnader	-25 167	-25 865		
- därav internhyra	-13 223	-13 408		
- därav centrala it kostnader	-7 953	-8 407		
Summa VERKSAMHETSKOSTNADER	-261 468	-334 962	-339 475	-339 475
VERKSAMHETSBI DRAG	-132 647	-208 962		
Årsbidrag	-132 647	-208 962	-213 140	-213 140
ÅRETS RESULTAT	-132 647	-208 962		
Årets överskott (underskott)	-132 647	-208 962	-213 140	-213 140

* Ramen för årsbidraget är reviderat av stadsstyrelsen och avskrivningar och nedskrivningar är i enlighet med budget 2021.

Personal resursen är för närvarande (3) personer. Den vakanta tjänsten som biträdande byggnadsinspektör är ännu inte tillsatts och oklart om/när den tillsätts.

För att digitaliseringen skall kunna användas fullt ut av kunden så hen kan ha tillgång till sina bygglov själva på nätet med egen inloggning, så behövs inskanning av befintligt arkiv. Beräknad kostnad för inskanning av arkiv är ca: 12 000-16 000 € beroende på tidsåtgång per bygglovshandling då alla är lite olika beroende av storlek på projekt.

Ekonomiska styrprinciper

I denna budget utgör planår 2022 anslagens drifts- och investeringsramar inför nästa års budget. Driftens ramar består av ett Årsbidrag samt i en skild bindande avskrivningsplan (Avskrivningar och nedskrivningar). Investeringsramarna är summan av varje enskild fastställd investering.

Med dessa fastställda styrprinciper vill staden uppnå följande:

- Klargöra det ekonomiska handlingsutrymmet på relevanta beslutsnivåer
- Skapa delaktighet i och förståelse för stadens ekonomiska förutsättningar
- Skapa förståelse mellan olika enheter och förvaltningar
- Stödja en decentraliserad organisation
- Betona att det ekonomiska ansvaret är på den nivå där det är påverkbart
- Ha en tydlig koppling mellan verksamhet och ekonomi
- Framhålla möjligheten och skyldigheten att nå fastställda mål med givna resurser
- Styra verksamheten med aktiviteter och nyckeltal

Relationen mellan stadsfullmäktige, nämnd och förvaltning

Stadsfullmäktige fastställer ett driftsnetto per anslag bestående av ett Årsbidrag samt en skild bindande avskrivningsplan (Avskrivningar och nedskrivningar). Stadsfullmäktige beslutar om anslagens investeringsbudget utifrån summan av varje enskild fastställd investering. Respektive nämnd gör ytterligare uppdelningar (detaljbudgetering) inom olika verksamhetsområden.

Med anslag menas nämnd (med en eller två anslag) och stadsledningen (med tre anslag).

I varje anslags driftsbudget innefattas även avskrivningar, nedskrivningar samt interna intäkter och kostnader.

Anslagsbindningen ligger på nämndnivå om inte annorlunda fastställs i budgeten.

Gemensamma förvaltningsövergripande upphandlingar, i enlighet med förvaltningsstadgan, kräver inget specifikt nämndbeslut.

Medel kan inte flyttas mellan anslag, inte mellan årsbidrag och avskrivningar/nedskrivningar, inte mellan drift och investering och inte heller mellan enskilda investeringar.

Uppenbara behov av rättelser av budgeten kan genomföras av finanschefen i form av en beslutad teknisk budgetkorrigerings.

Varje anslag är i relation till stadsfullmäktige en resultatenheter. Verksamheten inom respektive nämnd kan sedan vara strukturerad i lokala resultatenheter och kostnadsställen.

En resultatenheter/lokal resultatenheter ansvarar för resultatet, dvs. skillnaden mellan kostnader och intäkter.

Infrastruktursektorns Va-verk och fastighetsavdelning hanteras även som balansräkningsenheter. Detta innebär inte bara ett ansvar för verksamhetens intäkter och kostnader utan även ansvar för verksamhetens tillgångar, egna kapital och skulder.

Kriterierna för en resultatenhet (inkl. balansräkningsenhet) är följande:

- Resultatkrav i form av intäkter och kostnader samt prestationer och kvalitet skall fastställas.
- Verksamheten skall ha möjlighet att påverka sina intäkter.
- Verksamheten skall ha en sådan omfattning att oförutsedda händelser som påverkar kostnaderna eller intäkternas storlek kan hanteras inom den ekonomiska ramen.

Ansvar för resultatet innebär att en resultatenhetschef kan öka sina kostnader om intäkterna blir högre än budgeterat, och har ett ansvar att minska sina kostnader om intäkterna blir lägre än budgeterat. Huvudregeln är att inga medel utöver stadsfullmäktiges fastställda budget beviljas under löpande år. Den som är ansvarig för en resultatenhet måste vidta omprioriteringar i verksamheten om oförutsedda händelser inträffar. Vidtagna omprioriteringar får dock inte avvika från fullmäktiges budget eller stadsstyrelsens fastställda verksamhetsplaner. Finansieringen skall alltid framgå i ärendet.

Fördelningsprinciper av budgetmedel

Stadsfullmäktiges fördelning till anslagen grundar sig på de prioriteringar som görs i budgetprocessen, så att man behandlar budgeten för kommande år, utgående ifrån tidigare planårs rambeslut.

Intäkter

I budgeten finns tre huvudtyper av intäkter

- landskapsandelar
- externa intäkter
- interna intäkter (köp av tjänster och varor mellan olika enheter)

Med externa intäkter menas avgifter, taxor och annat som betalas av personer/företag utanför staden. Sådana intäkter tillfaller normalt den resultat- eller kostnadsenhet som haft kostnaderna för att utföra tjänsten.

Med interna intäkter menas intäkten vid försäljning av varor och eller tjänster till andra enheter i staden.

Kostnader

Huvudprincipen är att alla kostnader är påverkbara och att de således påförs respektive nämnd.

För de kostnader som skall fördelas internt gäller som huvudprincip att de kopplas till omfattningen på respektive enhets utnyttjande av tjänsterna i fråga.

Innebörden av att kostnaderna är påverkbara innebär under löpande budgetår att nya kostnader som inte kunnat förutses skall inrymmas inom den budget som fastställts.

Personalkostnader

Beslut i personalärenden görs enligt de bestämmelser som antagits i särskild ordning. Den som fattar beslut i personalärenden är också ansvarig för beslutets ekonomiska konsekvenser.

Då det är anställningsavtalet och inte personalbudgeten som i praktiken är styrande för personalkostnadernas storlek är personalbudgeten att betrakta som ett kalkylunderlag som inte särskilt fastställs. Respektive nämnd är ansvarig för att personalkostnaderna ryms inom fastställd budgetram.

Gemensamma resurser

De resurser som är gemensamma för staden skall utnyttjas. Beträffande de kommunala bolagen regleras detta av ett särskilt koncerndirektiv.

Detta innebär att man inte får köpa tjänster utifrån i de fall staden kan tillhandahålla tjänsten. Vidare skall inköp göras enligt fastställda riktlinjer.

Investeringar

En utgift räknas som investering när den är på minst 30 000 euro och har en ekonomisk livslängd på minst tre år. En grundförbättring av befintlig anläggningstillgång kan räknas som investering men reparations- och serviceutgifter, vilka medför att tillgångens produktionsförmåga kan upprätthållas, bokförs som driftskostnad för den räkenskapsperioden för vilken den uppstått.

Stadsfullmäktige beslutar om investeringar i årsbudgeten. Anslagsbindningsnivån är specifikt bindande för respektive enskild investering i enlighet med budget.

Nämnden skall både budgetera investeringarna och dess driftskonsekvenser.

Eventuella driftskostnader i samband med investering skall inrymmas i kommande års planer.

Den investeringsbudget som fullmäktige godkänt ett visst år ligger fast. De investeringar som inte hinner slutföras under året har ingen kvarvarande budget kommande år utan behandlas på samma sätt som driften.

Investeringar från "Reinvesteringar, plan" ska specificeras.

0,7 % av budgeterade investeringar (netto) ska budgeteras till konstnärlig miljögestaltning, dock som lägst 30 000 euro årligen.

Internränta

Om behov föreligger så beslutar stadsstyrelsen om ändring av den interna räntan i samband med budgetbehandlingen. Detta utgående från marknadsränteläget och stadens faktiska upplåningskostnad i kombination med en ambition att hålla en stabil och förutsägbar nivå på internräntan.

Verksamhetsförändringar

Verksamheternas huvudsakliga inriktning och omfattning fastställs av stadsfullmäktige vid antagandet av budgeten.

Under löpande år skall en nämnd alltid i förväg inhämta medgivande från stadsstyrelsen eller fullmäktige, om man planerar förändringar som kommer att höja nettokostnaden över beslutad eller indikativ ram, d.v.s.

- då väsentlig ny verksamhet sätts igång eller väsentlig befintlig verksamhet läggs ner, och vid planering av sådana åtgärder.
- vid väsentlig utvidgning eller standardhöjning av befintlig verksamhet.
- vid åtgärder i övrigt som kan medföra ekonomiska åtaganden och får betydande konsekvenser även efter budgetåret.

Exempel på inkomstökningar som inte får tas i anspråk utan särskilt beslut i övergripande organ är ökade landskapsandelar/ -bidrag till följd av ändrade regler eller andra förändringar, ökade ersättningar från enskilda, ökade interkommunala ersättningar mm.

Uppföljningen

Förutom en verksamhetsberättelse i samband med räkenskapsperiodens bokslut skall varje nämnd löpande följa upp sin verksamhet. Varje nämnd rapporterar vidare till stadsstyrelsen i samband med bokslutet och för tertial-uppföljningarna januari-april och januari-augusti. Dessa rapporteringar skall avse både drifts- och investeringsbudget.

Uppföljningen skall avse både ekonomi och verksamhet och omfatta väsentliga avvikelser från budgeten, vad gäller:

- ekonomi
- prestationer och kvalitet
- aktiviteter

Upphandling och konkurrensutsättning

All upphandling ska följa gällande lagar och bestämmelser och präglas av affärsmässighet, konkurrens och objektivitet. Under EU:s tröskelvärde ska detta ske enligt stadens upphandlingsanvisningar och över EU:s tröskelvärde enligt lagen om offentlig upphandling.

Stadens särskilda krav på kvalitet, miljö och social hänsyn ska beaktas. Mariehamns stad ska dra fördelar av sin storlek som köpare genom fler förvaltningsövergripande upphandlingar.

All upphandling som överstiger 20 000 euro skall genomföras i stadens elektroniska upphandlingsverktyg.